

SZEMÉLYISÉGI JOGI JOGSÉRTÉSEK

AZ INTERNETEN

– új kihívások előtt a Brüsszel I. rendelet –

Jelige: Net/

I. TARTALOMJEGYZÉK

I.	Tartalomjegyzék.....	1
II.	Bevezetés.....	3
III.	Az eDate Advertising GmbH-ügy	6
1.	A tényállás.....	6
2.	A kérdések.....	7
IV.	Martinez és Martinez-ügy.....	10
1.	A tényállás.....	10
2.	A kérdések.....	11
V.	A főügyész két ügyben hozott egyesített véleménye	13
VI.	Az alfa Fiona Shevill – ügy	15
1.	A tényállás.....	15
2.	A kérdések.....	16
3.	A főügyész véleménye	17
4.	Az ítélet	17
VII.	Az esetek kapcsolódási pontjai	19
VIII.	Az egyesített ügyekben hozott ítélet	21
1.	Az ítélet	21
2.	Az ítélet érvelése	21
2.1	A Brüsszel I. rendelet 5. cikk 3. pontjának értelmezése	22
2.2	Az E-kereskedelmi irányelv 3. cikkének értelmezése.....	23
IX.	Az alfa ítélet alkalmazhatósága	25
X.	Változó jogi környezet	27
1.	Magánélethez kontra tájékozódáshoz való jog.....	28
2.	A mozaikelv alkalmazhatóságának problémája	29
2.1	Online – offline?.....	30
XI.	(Ki)tekintés a kontinensen túlra	31
XII.	Napjaink jogi megoldásért kiáltó kihívásai	33
1.	Kitekintés a Róma II. rendeletre.....	34

XIII.	Befejezés	37
XIV.	Irodalomjegyzék.....	40
1.	Hivatkozott irodalom.....	40
2.	Hivatkozott jogesetek, egyéb források	43

„Az általunk alkotott eszközök formálnak minket.”¹

II. BEVEZETÉS

A nemzetközi kollíziós magánjog legfontosabb kérdése a joghatóság eldöntése, vagyis hogy egy adott ügyben melyik ország bírósága – vagy más hatósága – jogosult, illetve kötelezett eljárni.² Erről a polgári és kereskedelmi ügyekben a 2000. évi december 22-ei 44/2001/EK tanácsi, vagyis a *Brüsszel I. rendelet*³ tartalmaz rendelkezéseket.

Eszerint általában az alperes lakóhelye⁴ a meghatározó, de különös joghatósági okokból kifolyólag személyiségi jogi jogsértés esetén annak a helynek a bírósága előtt is perelhető a károkozó, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhetett⁵.

De hogy határozható meg a káresemény bekövetkezésének a helye egy, az interneten keresztül elkövetett személyiségi jogi jogsértés esetén? Vagy mindazon országban, ahol a jogsértő tartalmat lehívták vagy lehívhatták, perelhet a sértett?

A joghatóság problémája súlyos dilemmákat okoz, hiszen a szabályozást országonként, tagállamonként eltérően határozzák meg, s könnyedén lehetségessé válik az is, hogy az egyik országban tiltott tartalmat egy másikban található szerveren tárolnak, amely azonban az egész

---

¹ Szabadfordítás. Magyarázatot lsd. a Befejezésben. „We shape our tools, and thereafter our tools shape us“. Marshall McLuhan: *Understanding Media: The Extensions of Man*. Massachusetts Institute of Technology. 1994. p. 11.

² Burián László – Cziegler Dezső Tamár – Kecskés László – Vörös Imre: *Európai és magyar nemzetközi kollíziós magánjog*. Budapest: Krim Bt. 2010. 291. o.

³ Tanács 44/2001/EK rendelete (2000. december 22.) a polgári és a kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról. (Brüsszel I. rendelet)

⁴ Brüsszel I. rendelet 2. cikk (1) bekezdés.

⁵ Uo. 5. cikk (3) bekezdés.

világon elérhető. Felmerül a kérdés, hogy melyik jogrendszer alapján kell elbírálni a felmerülő jogvitát, ha az adott tartalom a világon bárhol letölthető? Mi számít, a letöltés vagy a feltöltés helye? Vagy egyéb tényezők?

Ha erre alapozunk, van mitől félni: az amerikai jogrendszer például nincs tekintettel az európaiak érzékenységre. Ha a letöltés vagy a potenciális hozzáférés helye számít, akkor a tartalom szolgáltatója nem érezheti magát biztonságban, hiszen soha nem tudhatja, hogy hol és milyen jog alapján indítanak vele szemben eljárást, s a sértett pedig kiválaszthatja a számára legkedvezőbbet.

Ezek a felmerült aggályok kicsit túlzók – mert nyilván nem szokás teljesen ismeretlen bírósághoz fordulni, magasak a költségek, bizonytalan az ügy kimenetele is –, azonban közel sem alaptalanok, amit az is igazol, hogy nemrég az Európai Bíróság vizsgált két – az *eDate Advertising GmbH*- és a *Martinez és Martinez* – ügyet, melyek tényállása egy korábbi, még az internet világméretű hódítását megelőző időből, a 80-as évek végéről származó *Fiona Shevill*-esethez hasonlít, és amelyek középpontjában a joghatóság eldöntésének kérdése állt.

Mindhárom tényállásban közös elem, hogy az ember személyiségi joga sérült a média révén, bár eltérő közvetítő közegek által. Az első esetben főszereplő az írott sajtó, míg a másik kettőben, már a modern kor szülötte: az internet. Másik fontos különbséget mutat a jogsérelmet szenvedett alanyok köre: magánszemély, közéleti ember illetve egy magánszemélyből bűncselekmény által nagyobb közérdeklődésre szert tevő emberről van szó, így nem pusztán a kár bekövetkeztének több államra való kiterjedésén, hanem a nem vagyoni kár egyenlőtlen megoszlásán és annak mértékének különbözőségén is érdemes elgondolkodni, mégis, elsősorban a nemzetközi magánjogi kérdéseket szem előtt tartva.

Az *eDate Advertising GmbH*- és a *Martinez és Martinez*-ügyet a *Fiona Shevill*-ítéletre történő hivatkozással 2010. október 29-én egyesítették⁶, hiszen mindkét esetben a *Brüsszel I. rendelet* 5. cikk 3. pontjának és az és az *Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv*⁷ (továbbiakban: *E-kereskedelmi irányelv*) 3. cikk (1) és (2) bekezdésének értelmezését kérték.

A *Brüsszel I. rendelet* II. fejezetének „Különös joghatóság” című 2. szakasza 5. cikkének 3. pontja kimondja, hogy:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető: [...] jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel

⁶ A Bíróság elnöke végzéssel a Bírósági eljárási szabályzat 43. cikkének megfelelően a szóbeli szakasz lefolytatása és ítélethozatal céljából egyesítette az ügyeket.

⁷ Az Európai Parlament és Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól.

kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet”.

Az E- irányelv 3. cikke (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) Minden tagállam biztosítja, hogy a területén letelepedett szolgáltatók által nyújtott információs társadalommal összefüggő szolgáltatások megfeleljenek azoknak az adott tagállamban alkalmazandó nemzeti rendelkezéseknek, amelyek beletartoznak a szabályozott területbe.

(2) A tagállamok nem korlátozhatják a szabályozott területtel összefüggő okokból az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások másik tagállamból történő nyújtásának szabadságát”.

III. AZ EDATE ADVERTISING GMBH-ÜGY⁸

1. A tényállás

A felperes, X úr egy Németországban lakóhellyel rendelkező, 1993-ban egy ismert színész, Walter Sedlmayr megölése miatt életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt személy, akiről az alperes, az eDate Advertising GmbH, internetes portált üzemeltető, Ausztriában letelepedett cég honlapján, a www.rainbow.at-en, „liberális és politikailag független médiumként” a „homoszexuális, biszexuális és transzszexuális” közösségeket megcélzó rovatban 1999. augusztus 23-ától kezdve adott tájékoztatást, az elkövető vezeték- és keresztnévét is feltűntetve, s kiemelve, hogy az ítélet ellen a német alkotmánybíróság előtt jogorvoslati kérelmet nyújtottak be.⁹

Az 1990-ben elkövetett cselekmény rövid leírása mellett idézték az elítélt által meghatalmazott ügyvéd nyilatkozatát is, miszerint be akarják bizonyítani, hogy az eljárásban több, terhelő vallomást tevő koronatanú nem mondott igazat.¹⁰

A 2008 januárjában feltételes szabadlábra bocsátott felperes 2007. június 5-én felszólította az alperest, hogy hagyjon fel a személyét érő mindenfajta információ terjesztésével, melynek következtében – a felszólításra adott válasz nélkül – az alperes a kifogásolt hírt eltávolította internetes honlapjáról.¹¹

Ennek ellenére X úr a német bíróságokhoz fordult és kérte, hogy tiltsák el egész Németországra kiterjedően az alperest az említett magatartástól, valamint attól is, hogy személyére vonatkozóan bármiféle hírt megjelentethessen.¹² (E kérdésekben mind az első fokon, mind a másodfokon eljáró bíróság X úr javára döntött.)

Az eDate Advertising GmbH mindvégig vitatta a német polgári bíróságok nemzetközi joghatóságát, mivel úgy vélte, hogy kereset csak az osztrák bíróságok előtt indítható.¹³

---

⁸ C-509/09. sz. ügy eDate Advertising GmbH kontra X.

⁹ Pedro Cruz Villalón főtanácsnok indítványa. (Továbbiakban: Indítvány) (2011. március 29.) 10. pont.

¹⁰ A Bíróság ítélete a C-509/09. és a C-161/10. sz. egyesített ügyekben. (Továbbiakban: Ítélet) (2011. október 25.) 16. pont.

¹¹ Uo. 17. pont.

¹² Indítvány 13. pont.

¹³ Uo. 18. pont.

A Német Szövetségi Bíróság, a Bundesgerichtshof 2009. december 9-én¹⁴ az Európai Bírósághoz három kérdéssel fordult előzetes döntéshozatal céljából, melyek elsősorban az említett *Brüsszel I. rendelet* 5. cikk 3. pontjában szereplő „azon hely, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet” fordulat, illetve az *E-kereskedelmi irányelv* 3. cikk (1) és (2) bekezdésének értelmezését kérték a fényképek és információk interneten való közzétételéért való felelősséggel kapcsolatos jogvitában.

2. A kérdések

A személyiségi jogok valamely internetes honlap tartalma általi lehetséges megsértése esetén a *Brüsszel I. rendelet* 5. cikkének 3. pontjába foglalt „ahol a káresemény bekövetkezhet” fordulatot úgy kell-e értelmezni, hogy az érintett, bármely olyan tagállam bírósága előtt előterjeszthet a honlap üzemeltetőjével szemben abbahagyásra kötelezés iránti keresetet, ahol a honlap letölthető, függetlenül attól, hogy az üzemeltető melyik tagállamban telepedett le, vagy a honlap üzemeltetőjének letelepedése szerinti tagállamon kívüli bíróság joghatósága megállapításának az a feltétele, hogy a műszakilag lehetséges letölthetőségen túlmenően a kifogásolt tartalomnak vagy a honlapnak a bíróság államához való sajátos kötődése álljon fenn?

Abban az esetben, ha ilyen sajátos belföldi kötődés szükséges, akkor milyen szempontok szerint határozható meg ez a kötődés:

- függ-e attól, hogy a kifogásolt honlap az üzemeltető rendelkezésének megfelelően célzottan a bíróság államának internetfelhasználóira is irányul-e?
- vagy elegendő, hogy a honlapról letölthető információk objektív kötődést mutassanak a bíróság államához abban az értelemben, hogy az ellentétes érdekeknek – a felperes személyiségi jogainak tiszteletben tartásához fűződő érdekének és az üzemeltető honlapja kialakításához és tájékoztatáshoz fűződő érdekének – az összeütközése az egyedi eset körülményei, különösen a kifogásolt honlap tartalma alapján a bíróság államában ténylegesen bekövetkezett vagy bekövetkezhet?
- vagy függ-e a különös belföldi kötődés megállapítása a kifogásolt honlapnak a bíróság államában történő letöltések számától?

---

¹⁴ C-509/09. sz. eDate Advertising. HL C 134., 22.05.2010., 14.o.

Abban az esetben, ha a bíróság joghatóságának megállapításához nem szükséges a különös belföldi kötődés, vagy ha a megállapításhoz elegendő, hogy a kifogásolt információk objektív kötődést mutatnak a bíróság államához abban az értelemben, hogy az ellentétes érdekek összeütközése a bíróság államában az egyedi eset körülményei, különösen a kifogásolt honlap tartalma alapján ténylegesen bekövetkezhet vagy bekövetkezett, és a különös belföldi kötődés megállapításának nem feltétele a kifogásolt honlapnak a bíróság államában történő minimális számú letöltése:

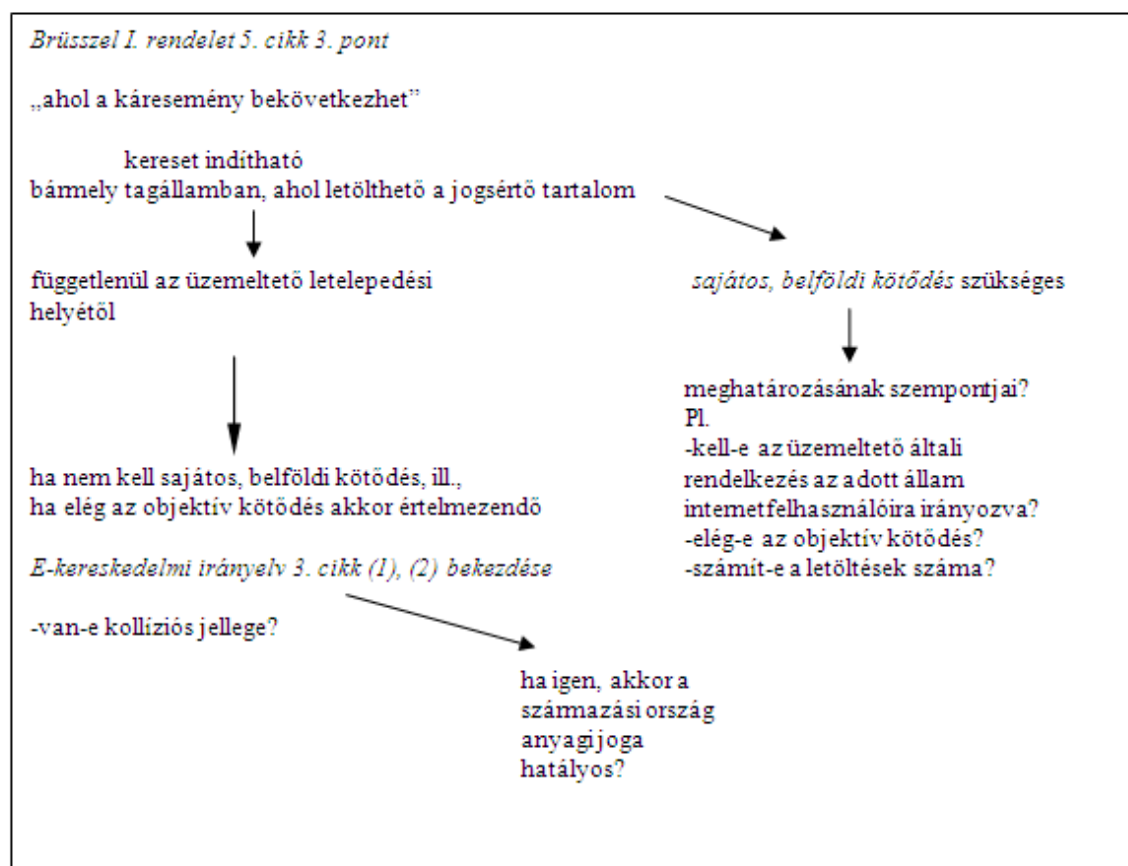
- a belső piacon az *E-kereskedelmi irányelv* 3. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy e rendelkezéseknek kollíziós jelleget kell tulajdonítani abban az értelemben, hogy a nemzeti kollíziós szabályok háttérbe szorításával a magánjog területén is a származási országban hatályos jog kizárólag alkalmazását rendelik el,
- vagy e rendelkezések esetében anyagi jogi szintű korrekcióról van szó, amely a nemzeti kollíziós szabályok szerint alkalmazandónak nyilvánított jog anyagi jogi következményét tartalmilag módosítja, és a származási ország rendelkezéseire korlátozza?

Abban az esetben, ha az *E-kereskedelmi irányelv* 3. cikkének (1) és (2) bekezdése kollíziós jellegű, akkor a hivatkozott rendelkezések csupán a származási országban hatályos anyagi jog kizárólagos alkalmazását vagy az ott hatályos kollíziós szabályok alkalmazását is elrendelik, amelynek következményeként megmarad annak lehetősége, hogy a származási ország jog a rendeltetési ország jogára utaljon?¹⁵

---

¹⁵ C 134/14 Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2010. 5. 22.

Az eDate Advertising GmbH-ügyben feltett kérdések rendszerábrája:

IV. MARTINEZ ÉS MARTINEZ-ÜGY¹⁶

1. A tényállás

A felperesekről, a híres francia színészeről, Olivier Martinezről közölt 2008. február 3-án az alperes, brit Sunday Mirror napilap internetes kiadványában, a www.sundaymirror.co.uk-on egy fotósorozatot, melyet egy „Kylie Minogue újra együtt Olivier Martinezzel” című szöveg kísért, illetve hivatkoztak a színész édesapja, Robert Martinez nyilatkozataira is.¹⁷

A színész és apja a magánéletük tiszteletben tartásához fűződő joguk, valamint Olivier Martinez képmáshoz fűződő jogának megsértésére hivatkozva Franciaországban keresetet indított az angol jog hatálya alá tartozó MGN Limited társaság ellen, amely a Sunday Mirror napilap tulajdonosa.¹⁸

Az alperest 2008. augusztus 28-ára idézték be a francia bíróságra, ő azonban – az eDate Advertising GmbH-hoz hasonlóan – vitatta az eljáró bíróság joghatóságát, mivel úgy vélte, hogy nincs kellően szoros kapcsolat az Egyesült Királyságban való internetes közzététel és a francia területen okozott állítólagos kár között, márpedig kizárólag ilyen kapcsolat alapozhatja meg a francia bíróságoknak a vitatott internetes közzététellel összefüggő káresemény elbírálására vonatkozó joghatóságát.¹⁹

A francia bíróság, a Tribunal de grande instance de Paris 2010. április 6-án²⁰ fordult az Európai Bírósághoz előzetes döntéshozatal céljából lényegében egy fő és több részkérdéssel.

---

¹⁶ C-161/10. sz. ügy Olivier Martinez, Robert Martinez kontra Société MGN Limited.

¹⁷ Indítvány 15. pont.

¹⁸ Ítélet 25. pont.

¹⁹ Uo. 26. pont.

²⁰ C-161/10. sz. Martinez és Martinez. HL C 148., 05.06.2010., 21. o.

2. A kérdések

A *Brüsszel I. rendelet* 2. cikkét és az 5. cikkének 3. pontjának bekezdését úgy kell-e értelmezni, mint amelyek kizárólag akkor adnak valamely tagállam bíróságának joghatóságot a személyiségi jogok esetleges megsértése tárgyában benyújtott kereset elbírálására, ha a jogsértésre az információknak és/vagy fényképeknek egy másik tagállamban, illetve egy harmadik, az elsőtől eltérő tagállamban székhellyel rendelkező társaság által ebben a másik tagállamban központtal rendelkező internetes oldalon való elhelyezésével került sor:

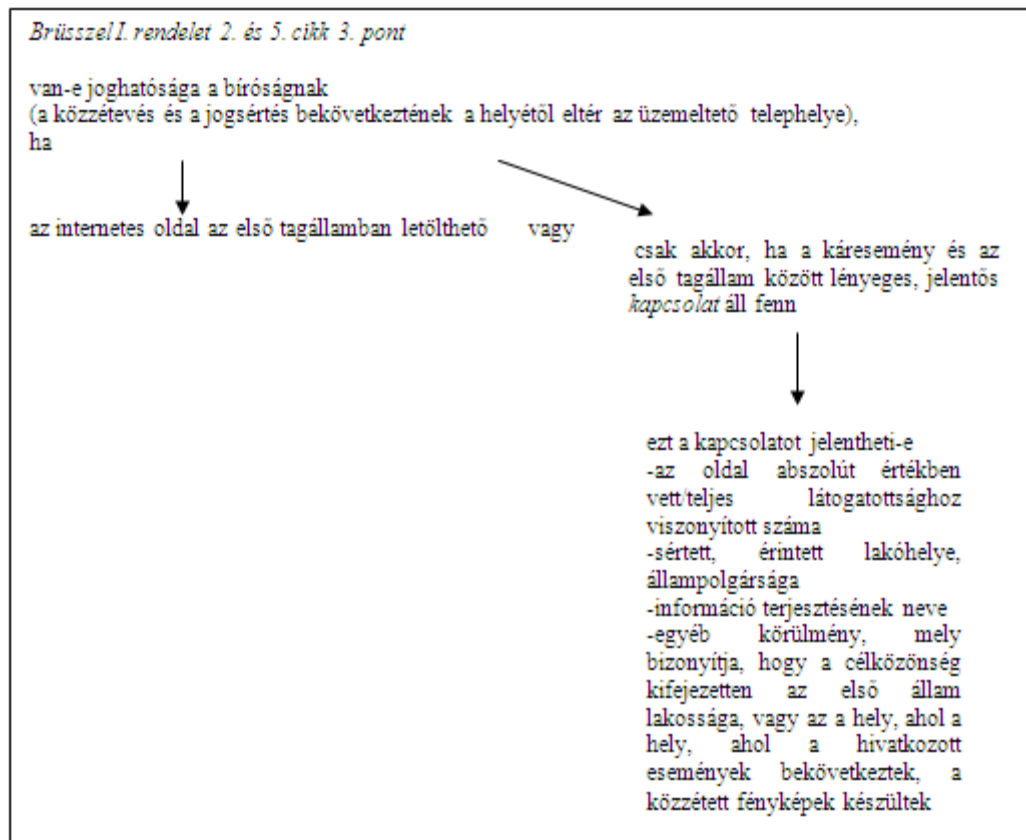
- ha ez az internetes oldal az első tagállamból hozzáférhető, vagy kizárólag akkor, ha a káresemény és az első tagállam területe között elégséges, lényeges vagy jelentős kapcsolat áll fenn,
- továbbá ebben a második esetben, amennyiben ez a kapcsolat a következőkből ered: a jogvita tárgyát képező oldal első tagállamból történő látogatásának abszolút értékben vett vagy az említett oldal teljes látogatottságához viszonyított száma;
- a személyiségi jogainak megsértését állító személy vagy általánosabban az érintett személyek lakóhelye illetve állampolgársága; az a nyelv, amelyen a jogvita tárgyát képező információkat terjesztik vagy valamely olyan más körülmény, amely alkalmas az oldal szerkesztője azon szándékának bizonyítására, hogy célközönsége kifejezetten az első állam lakossága;
- vagy az a hely, ahol a hivatkozott események bekövetkeztek és/vagy a ténylegesen online közzétett fényképek készültek vagy egyéb szempontok?

A bonyolult kérdésfeltevés mögött, lényegében ennél az esetről is, annak eldöntéséről van szó, hogy a brit honlapon publikált cikkből adódó káresemény az internetes hozzáférhetőségből adódóan Franciaországban – is – bekövetkezhetett-e?²¹

---

²¹ C 148/21 Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2010. 6. 5.

A *Martinez és Martinez*-ügyben feltett kérdések rendszerábrája:

V. A FŐÜGYÉSZ KÉT ÜGYBEN HOZOTT EGYESÍTETT VÉLEMÉNYE

A két ügy összekapcsolását a *Fiona Shevill*-ügy²² ítéletben felmerült *Brüsszel I. rendelet*²³ 5. cikk 3. pontjának értelmezésének kérdése indokolta, melyben kimondta a Bíróság, hogy a kommunikációs eszközökön keresztül elkövetett személyiségi jogi jogsértés eseteire két alternatív fórumot lehet elismerni, melyek közül a felperes, a nevezett esetben Fiona Shevill választhat. Eszerint az egyiket az alperes lakóhelye, letelepedési helye szerinti tagállam határozza meg – itt lehet teljes kártérítést kérni –, a másikat pedig a felperes ismertségi helye – ahol csak az ottani tagállamban okozott kár megtérítését lehet követelni –. Erre való hivatkozással az *eDate Advertising GmbH*- és a *Martinez és Martinez*-ügyet egyesítették, hiszen mindkettőben az volt a kérdés, hogy mit jelent az interneten keresztül okozott személyiségi jogot sértő információ terjesztése.

Az egyesítést igazoló azonosságok mellett azonban az *eDate Advertising GmbH*- és a *Martinez és Martinez*-ügyek között fontos különbségek is vannak: előbbi a jogsértő tevékenység abbahagyására kötelezés iránti, utóbbi kártérítés iránti keresethez kapcsolódik; előbbiben egy állítólagos rágalmozó információról van szó, míg a *Martinez és Martinez*-ügyben olyan információról, mely valós, csak hogy annak közzététele, a magánélethez, a privátszférához való jogot sérti.²⁴

Az egyik legfontosabb kérdés a *Brüsszel I. rendelet* 5. cikk 3. pontjának értelmezése volt, vagyis hogy a jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben mit jelent a káresemény bekövetkezésének vagy lehetséges bekövetkezésének a helye, mivel az internet korlátatlansága²⁵ révén a személyiségi jogi jogsértések egy vagy több tagállamban is megvalósulhatnak.

A főtanácsnoki indítvány három választási lehetőséget kínál, mely szerint a *Brüsszel I. rendelet* 5. cikk 3. pontjának „az a hely, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet” részét úgy kell értelmezni, hogy a személyiségi jogok több tagállamban, interneten terjesztett információ általi megsértése esetén a személyiségi jog jogosultja

²² C-68/93 sz. ügy Fiona Shevill and Others kontra Presse Alliance SA.

²³ Az ügy elbírálásakor az 1968. szeptember 27-ei a polgári és kereskedelmi ügyekben irányadó bírósági joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló Brüsszeli Egyezmény volt hatályos, ezt váltotta fel a Brüsszel I rendelet.

²⁴ Schlussanträge des Generalanwalts Pedro Cruz Villalón. Rechtssachen C-509/09 und C-161/10. 2011. 03. 29. Nr. 29.

²⁵ Interjú dr. Gyertyánfy Péterrel, az ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület főigazgatójával. 2001. február http://www.artisjus.hu/opencms/export/artisjus/aszerzoijogrol/tanulmanyok_04.html (Látogatva 2011. november 28.)

kártérítési pert indíthat egyrészt a személyiségi jogot sértő közlés kiadójának székhelye szerinti tagállam bíróságai előtt, amelyek joghatósággal rendelkeznek az említett jogok megsértéséből eredő károk megtérítése vonatkozásában; másrészt minden olyan tagállam bírósága előtt, amelyben a közlést terjesztették, és amelyben a személyiségi jog jogosultja a hírneve elleni támadásra hivatkozik, mely bíróságok kizárólag az adott tagállamban okozott károk megállapítására vonatkozásában jelentkeznek joghatósággal; harmadrészt azon tagállamok bíróságai előtt, ahol a szóban forgó javak és érdekek közötti „konfliktus súlypontja” található, amelyek a személyiségi jog megsértéséből eredő károk teljességének megtérítése vonatkozásában joghatósággal rendelkeznek. A tagállam, ahol a „konfliktus súlypontja” található, az az állam, amelynek területén a vitatott információ objektíve és különösen releváns, és ahol a személyiségi jog jogosultja „érdekeinek központja” található.

Az eDate Advertising GmbH-üggyel kapcsolatban előterjesztett harmadik kérdésről, melyben a Bundesgerichtshof az E-kereskedelmi irányelv 3. cikk (2) bekezdésének alkalmazási körével kapcsolatban tesz fel kérdést, a főtanácsnok szerinti válasz az, hogy az nem ír elő sem kollíziós normát, sem „érdemi korrekciót”. Pusztán pontosítást tartalmaz a jogszabályok összehangolása vonatkozásában a belső piacon, mely – ugyanakkor – feljogosítja a tagállamokat, hogy az *E-kereskedelmi irányelv* és az *EUMSZ*²⁶ 56. cikk²⁷ által biztosított mérlegelési jogkörükben, a szolgáltatásnyújtás szabadsága alóli kivételként, intézkedéseket elfogadására.

---

²⁶ C 83/47 Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata. 2010. 3. 30.

²⁷ A korábbi EKSZ 49. cikke. „Az alábbiakban megállapított rendelkezéseknek megfelelően tilos az Unión belüli szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó minden korlátozás a tagállamok olyan állampolgárai tekintetében, akik nem abban a tagállamban letelepedettek, mint a szolgáltatást igénybe vevő személy. Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében e fejezet rendelkezéseit kiterjesztheti harmadik országok olyan állampolgáira, akik szolgáltatásokat nyújtanak és az Unió területén letelepedettek.”

VI. AZ ALFA FIONA SHEVILL – ÜGY²⁸

1. A tényállás

Még a 80-as évek végén, 1989-ben nem vagyoni kár megtérítése iránt perelték a felperesek, a brit North Yorkshire lakóhelyű Fiona Shevill, a párizsi székhelyű Chequepoint SARL, az Angliában irodát fenntartó Ixora Trading Inc. és a belga bejegyzésű Chequepoint International Limited, az alperest, a párizsi telephelyű francia Presse Alliance SA gazdasági társaságot.

Az alperes ugyanis az általa kiadott France-Soir újságban olyan cikket közölt, melyben szerepeltek a felperesekre vonatkozó, félreérthető és a jó hírnevet sértő fordulatok, melyek azt a benyomást keltették, mintha a felperesek egy kábítószer-kereskedő hálózattal kapcsolatban állva pénzmosást végeztek volna.

A felperesek kártérítési keresetet terjesztettek elő a High Court of England and Wales előtt az újság összes európai terjesztésű száma vonatkozásában, azonban később módosították a kérelmet annyiban, hogy a kereset az Anglián és Walesen kívüli számokra már ne terjedjen ki, mivel az angol jog a jóhírnév megsértése esetén vélelmezi a kárt, ezért azt a felperesnek nem kell bizonyítania.

Az alperes kijelentette, hogy információi tévesek voltak és bocsánatkérő, visszavonó nyilatkozatot tett közzé, melyben kinyilvánította, hogy nem állt szándékában a felpereseket drogkereskedelemmel és pénzmosással kapcsolatba hozni.

Majd kifogásolták a bíróság joghatóságát azzal az indoklással, hogy a *Brüsszeli Egyezmény*²⁹ 5. cikkének 3. pontja³⁰ szerinti káresemény Angliában nem következett be ténylegesen, mivel a lapot elsősorban Franciaországban terjesztették, ahol az eladott példányok száma jóval jelentősebb, mint a többi európai országban, melyen belül is Angliában és Walesben kb. csak kétszázharminc példányt forgalmaztak, a felperes lakóhelyén, Yorkshire-ben pontosan ötöt.

---

²⁸ 8. lj.

²⁹ 1968. évi Brüsszeli Egyezmény (1968. szeptember 27.)

³⁰ „Valamely tagállamban állandó lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető [...] jogellenes károkozással vagy jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet...”

Ezt a kifogást azonban a bíróság elutasította, mire az alperes a House of Lords-hoz fordult jogorvoslatért, arra hivatkozva, hogy a francia bíróságok a *Brüsszel I. rendelet* 2. cikke, az angol bíróságok pedig az 5. cikk 3. pontja értelmében nem rendelkeznek joghatósággal, mivel a káresemény Franciaországban következett be, nem Angliában.

2. A kérdések

Az értelmezendő szakaszokkal kapcsolatban felmerült kérdések hasonlóak voltak, melyeket a bíróság két csoportban vizsgált: az első esetben a káresemény bekövetkezési helyének kérdését taglalta, a másodikban pedig azt, hogy az eljáró bíróság nemzeti jogától eltérő más jogot is alkalmazni kell-e a kérdéses magatartás károkozó voltának megállapításakor, továbbá a felperes által állított kár bekövetkezésének és mértékének bizonyításakor.

Az újságcikkben megvalósuló jóhírnév megsértése esetében az „annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett” fordulat az *Brüsszeli Egyezmény* 5. cikk 3. pontja értelmében az a hely-e, ahol az újságot nyomtatták és forgalomba hozták; vagy az a hely, ahol az újságot meghatározott személyek olvasták; vagy azok a helyek, ahol a felperes számottevő jó hírnévnek örvend?

A második válasz esetén a „káresemény” függ-e attól, hogy a felperest ismerő, vagy legalábbis a róla tudó egy vagy több olvasó a szöveget ténylegesen a felperesre vonatkoztatja?

Abban az esetben, ha több mint egy államban keletkezett kár, akkor az egy vagy több külön káreseménynek számít-e minden tagállamban, és amennyiben többnek tekintendő, akkor milyen mértékűnek kell lennie a káreseményeknek az egyes tagállamokban?

Maga a „káresemény” kifejezés magában foglalja-e az olyan eseményt is, amelyre a nemzeti jog alapján a kár bizonyítása nélkül támasztottak keresetet úgy, hogy a kár elszenvedésének nincs jele?

Kérdéses volt még az is, hogy a „káresemény” bekövetkezésének helye esetén a helyileg illetékes bíróságnak más jogot is alkalmaznia kell-e, s ha igen, akkor milyen más jogi előírásokat vagy bizonyítékokat kell figyelembe vennie?

Ha hírnévsértési ügyben a helyileg illetékes bíróság szerint egy közlemény miatt olyan per indítható, amely alapján vélhetően a jóhírnév sérelmét legalább részben meg lehet állapítani, érinti-e a joghatóság elfogadását az, hogy más tagállamokban ettől eltérő végkövetkeztetésre juthatnak a bíróságok?

Az 5. cikk 3. pontja szerinti joghatóság megállapításakor a bíróságnak milyen mértékű bizonyítást kell megkövetelnie a felperesektől, hogy az 5. cikk 3. pontjában szereplő feltételek teljesüljenek egyrészt az általános esetekben, másrészt az olyan körülmények tekintetében, amelyeket – ha a bíróság a joghatóságát megállapítja – a tárgyaláson nem vizsgálnak felül?

3. A főügyész véleménye

Az ügyben véleményt adó Darmon főügyész szerint az alperes székhelye szerinti bírósági joghatóság mellett a magazin minden terjesztési államában is biztosítani kell a perlés lehetőségét, előbbi joghatósági ok szerinti bírósághoz fordulás esetén a teljes kár, utóbbi esetén csak az adott államban okozott kár megtérítése erejéig.³¹

Ez felveti a tagállamokban esetleges ellentétes ítéletek születésének problémáját, de azonban mégsem jelenthet gondot, hiszen az egyes ítéletek csak az érintett tagállam területén keletkezett kárra értelmezhetők.³²

Hivatkozik³³ a főügyész a jóval korábbi, 1976-os *Mines de Potasse d'Alsace*-ügy³⁴ kapcsán lefektetett ubikvitási elvre, mely azt jelenti, hogy ha a károkozó magatartás kifejtésének helye eltér a kár bekövetkezésének helyétől, akkor a káresemény helye kifejezés alatt mindkettőt kell érteni.³⁵

4. Az ítélet

A bíróság ítéletét Darmon főügyész véleményén alapulva, azzal egyetértésben hozta meg, értelmezve a két csokorba gyűjtött kérdéseket.

A káresemény bekövetkezésének helyét az említett *Mines de Potasse d'Alsace*-ügyből kiindulva vizsgálta, melyben megállapították, hogy ha a deliktualis vagy kvázi-deliktualis felelősség megalapozására alkalmas magatartás tanúsításának és a magatartás következményei előidézésének helye nem azonos, a *Brüsszeli Egyezmény* 5. cikk 3. pontjában szereplő kérdéses kifejezést úgy kell érteni, hogy az egyszerre vonatkozzon a káros eredmény bekövetkezésének, továbbá az azt okozó magatartás tanúsításának helyére. Ebből

---

³¹ Darmon főtanácsnok vélemény a 7.3.1995. – C-68/93, Shevill/Presse Alliance SA. ügyben, I-415. 1995.1.10. Nr. 5.

³² Uo. Nr. 23.

³³ Uo. Nr. 54.

³⁴ 21/76. sz. Bier-ügyben (ún. Mines de potasse d'Alsace-ügy)

³⁵ Uo. Nr. 24-25.

következőleg a felperes, mint a kár bekövetkezésének helye, mind pedig a kárt okozó magatartás tanúsításának helyén lévő bíróság előtt keresetet terjeszthet elő.³⁶

A magazin több tagállamban megjelent számának egyetlen írása megvalósította a több szerződő államba továbbgyűrűző jó hírnév megsértést, s a félreértések elkerülése miatt a kiadó székhelyét jelölte meg a károkozó esemény helyének, mert ott valósították meg a károkozó cselekményt, és innen terjesztették a jóhírnevet sértő tudósítást a többi államban megjelenő kiadásokhoz is. A sajtótermék kiadójának székhelye szerinti bíróság ezért a jogellenes cselekménnyel okozott teljes kár megtérítésére irányuló kereset felőli döntésre joghatósággal bír, s így lényegében az ez alapján megállapított joghatóság megegyezik a *Brüsszeli Egyezmény* 2. cikk (1) bekezdésében felállított alapelvi jellegű joghatósággal.³⁷

A döntéshozó szerv azonban egy másik joghatósági alternatívát is kínált, melyet szintén az előbb említett ítéletből vezettek le: a felperesnek lehetőséget kell adni arra, hogy a kár megvalósulásának helyén is eljárást kezdeményezhessen, ez a hely pedig az, ahol a felelősséget eredményező esemény káros hatásai az érintettet sújtják.³⁸

Az első kérdéskörre tehát azt a választ adta a bíróság, hogy a kiadó elleni kártérítési kereset mind a közzététel kiadójának székhelye szerinti tagállami bíróság előtt, mint azon tagállamok bíróságai előtt előterjeszthető, ahol a kiadványt terjesztették és ennek megállapításai alapján az érintett jóhírneve csorbult. Az előbbi esetben illetékes bíróságok az összes ebből származó kár megtérítéséről dönthetnek, utóbbi esetben csak azokról, amelyeket a megkeresett bíróság államában okoztak.

A második kérdéstömb lényege az volt, hogy a kártérítés iránti eljárás során a nemzeti bíróságnak a belső jogán kívül figyelembe kell-e vennie más jogot is, vagy nem, melyre azt válaszolták, hogy az Egyezménynek nem tárgya az eljárási szabályok egységesítése, csak annak meghatározása, hogy mely tagállamoknak legyen joghatósága a polgári és kereskedelmi ügyekben, illetve a célja a határozatok végrehajtásának megkönnyítése, s a belső eljárási szabályok csak az Egyezmény keretein belül értelmezendők.³⁹

A *Fiona Shevill*-féle ítélet felöleli mindazokat a személyiségi jogi jogsértéseket, amelyeknél az információszabadság és a magánélethez vagy a képmáshoz való jog között van.

---

³⁶ Uo. Nr. 26.

³⁷ Uo. Nr. 30-32.

³⁸ Uo. Nr. 33-36.

³⁹ Uo. Nr. 41-42.

VII. AZ ESETEK KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI

Az internet gyors elterjedésével számos, korábban hálózaton kívüli szolgáltatás – mint ahogy az a *Fiona Shevill*-ügyben⁴⁰ szereplő nyomtatott újságról is elmondható – online formában jelenik meg, ezáltal olcsóbbá, könnyebben terjeszthetővé válva és állandó elérhetőséget biztosítva a világ minden pontjáról,⁴¹ táptalajt adva ezzel újabb jogsértéseknek és jogi problémáknak, ahogy ez az *eDate Advertising GmbH*- és a *Martinez és Martinez*-ügyben is látható volt. Kérdés, hogy hogyan lehetséges válaszolni ezekre az új műszaki kihívások által okozott problémákra,⁴² milyen jogszabályi háttér kialakítása, változtatása szükséges, s ebben milyen szerepet játszik a nemzetközi kollíziós magánjog. A nemzetközi magánjog tárgyát olyan jogviszonyok képezik, melyek egyszerre több állam jogrendszerével mutatnak érdemi kapcsolatot, van bennük ún. külföldi elem, s a vita abban a vonatkozásban keletkezhet, hogy a kérdéses jogviszonyra melyik állam anyagi jogát kell alkalmazni. Ez jelenti a jogrendszerek eszmei összeütközését, kollízióját. Az említett tényállások mindegyike magán hordozza az említett jegyeket.

Alapvetően az alperesi joghatóság az irányadó, ez azonban esetünkben, személyiségi jogi sérelem esetén megfordul: felperesi joghatósággá, ún. *forum actoris*-szá válik, hiszen a károsult elsősorban a saját környezetében válik sértetté.

Ez azonban a *Brüsszel I. rendelet* 5. cikkének 3. pontjának szövegéből nem következik automatikusan, pusztán a *Mines de Potasse d'Alsace*-ügyben hozott ítélet alapján vált világossá.⁴³ Egyértelműen látszik, hogy azokban a személyiségi jogsérelemmel járó esetekben, amikor a károkozás és a megvalósulásának helye szétválik – ez különös jelentőséggel bír az internetes terjesztésből kifolyólag –, a károkozás helye már nem jelent elég erős kapcsolódást, sőt, az okozott sértés „lecsapódási” pontjai, helyei is nehezen határozhatóak be.

Az internetes terjesztés révén ez, kis túlzással az egész világra kiterjeszthető, nyilvánvalóan annak függvényében, hogy a jogsérelmet elszenvedő fél milyen kapcsolati rendszerrel, milyen országokbeli érdekeltséggel bír. Felvetődik, a nagyobb nyilvánosságot kapó személyek esetében szükséges-e a differenciálás, vagy épp az ő közszereplésük és az ezzel járó nagyobb nyilvánosság révén lehet egyenlőséget tenni a szankcionálásnál.

---

⁴⁰ Trevor Hartley: Article 5 (3): The Place of Commission of a Tort. *European Law Review*, 1977. 143-145. p.

⁴¹ Milassin László: *Az információs társadalom és az EU szerzői joga*. Budapest: Leviatán. 2006. 4. o.

⁴² Detlef Kröger: Die Urheberrechtsrichtlinie für die Informationsgesellschaft, *Computer und Recht*. 2001.5. S. 3.

⁴³ Nr. 19.

Gondolok itt arra, hogy a vizsgált esetekben a közszereplő, mint Olivier Martinez illetve a brit polgár, Fiona Shevill – s köztük állónak vélem X urat, aki egyszerű állampolgárként egy közszereplő, egy színész meggyilkolásával, tehát bűncselekmény elkövetésével vált nagyobb nyilvánosság számára is érdekessé – esetén az előbbinek a foglalkozásából fakadó világhírével együtt jár az, hogy nagyobb nyilvánosság számára válik érdekessé a magánélete, így adott esetben nyilvánvalóan akár a világ bármely pontjáról több százan, ezren hívhatják le a közzétett hír, ezáltal igazából csak kellemetlenséget okozva a színész számára; míg a magánszemély esetén, habár az érdeklődés nyilvánvalóan csekélyebb, a kellemetlenség nem csekély, és nem hozadéka a „szakmának”. A *Fiona Shevill*-ügy kapcsán érdemes elgondolkodni azon, hogy egy esetleges internetes terjesztés esetén milyen kárt lehetett volna okozni.

Így nem pusztán arról van szó, hogy a kár keletkezésének több tagállam területére is kiterjed és az elszenvedett nem vagyoni kár is egyenlőtlenül oszlik meg, hanem annak a mértéke is különböző a jogsérelmet elszenvedettektől függően. A *Fiona Shevill*-ügy esetében a bíróság az ésszerű igazságszolgáltatás követelményének megfelelően mindazon bíróság joghatóságát helyesnek vélte megállapítani, melyekben a felperes állítása szerint a jóhírneve sérelmet szenvedett.⁴⁴

De vajon ez az internet által okozott jogsértések esetén mennyire kivitelezhető?

---

⁴⁴ Shevill Nr. 18-19.

VIII. AZ EGYESÍTETT ÜGYEK BEN HOZOTT ÍTÉLET

1. Az ítélet

Az Európai Bíróság 2011. október 25-én hozott ítélete kimondta, hogy a *Brüsszel I. rendelet* 5. cikk 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy a személyiségi jogok valamely internetes honlap tartalma általi állítólagos megsértése esetén a sértett személynek lehetősége van arra, hogy az okozott teljes kár megtérítése címén felelősség megállapítása iránti keresetet nyújtson be: vagy e tartalom kibocsátójának letelepedési helye szerinti tagállam bíróságához, vagy pedig azon tagállam bíróságához, ahol a sértett személy „érdekeinek központja” található. E személy az okozott teljes kár megtérítése címén benyújtott, felelősség megállapítása iránti kereset helyett benyújthatja keresetét bármely azon tagállam bíróságához is, amelynek a területén az interneten közzétett tartalom hozzáférhető, vagy hozzáférhető volt. E bíróságok kizárólag a tagállamuk területén okozott kár elbírálására rendelkeznek hatáskörrel.

Az *E-kereskedelmi irányelv* 3. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem tesz szükségessé konkrét kollíziós szabály formájában való átültetést. Mindazonáltal a szabályozott területet illetően a tagállamoknak – a 3. cikkének (4) bekezdésében előírt feltételekkel engedélyezett eltérések sérelme nélkül – biztosítaniuk kell, hogy az elektronikus kereskedelemmel összefüggő szolgáltatás nyújtója ne legyen alávetve az e szolgáltató letelepedési helye szerinti tagállamban alkalmazandó anyagi jogban előírtaknál szigorúbb követelményeknek.

A hozott határozat magát a jogvitát nem döntötte, nem dönti el, annak elbírálása a nemzeti, tehát a német és francia bíróság feladata, de a tartalmilag hasonló kérdésekben irányadó⁴⁵ a született döntés.

2. Az ítélet érvelése

A *Fiona Shevill*-ügyben meghatározott kettős fórumot az elemzett ügyben hozott ítélet is megerősítette, függetlenül attól, hogy más kommunikációs fórumokról van szó: a 90-es évek közepe óta a nyomtatott sajtó helyét, gyorsuló ütemben és visszafordíthatatlanul az interneten hozzáférhető elektronikus média vette át⁴⁶.

---

⁴⁵ Mint ahogy az elemzett esetek megítélése során is a *Fiona Shevill*-ügyre hivatkoznak.

⁴⁶ Indítvány 2. pont.

2.1 A Brüsszel I. rendelet 5. cikk 3. pontjának értelmezése

Az esetek kapcsolódási pontjai, a *Brüsszel I. rendelet* 5. cikk 3. pontjának „azon hely, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhetett” fordulatának értelmezése egy internetes honlap tartalma által okozott személyiségi jogi jogsértés esetén. Ez az általános, alperes lakóhelye szerinti bíróság joghatóságától való különös joghatósági szabályok szerinti eltérést jelenti, mely alapja, hogy egy különösen szoros kapcsolat álljon fenn a jogvita és a káresemény bekövetkezésének helye szerinti bíróság között, amely – a gondos igazságszolgáltatásra és a hatékony eljárásszervezésre tekintettel – igazolja a joghatóság e bíróság számára való biztosítását.⁴⁷

Ilyen jelentős kapcsolatnak minősül az „azon hely, ahol a káresemény bekövetkezett” kifejezés, mely egyrészt jelenti a kárt okozó esemény bekövetkezésének helyét, másrészt a kár tényleges bekövetkezésének a helyét, hiszen mindkettő alkalmas arra, hogy a bizonyítást és az eljárásszervezést illetően különösen hasznos információkkal szolgáljon.⁴⁸ Ennek meghatározása azonban az internetes honlapon való közlésből kifolyólag nehézkes, mert nem lehet territorialitásról beszélni, nehézkes, hiszen ebben az esetben az adott tartalmat az egész világon, nyomban, meghatározhatatlan számú internetfelhasználó letöltheti.⁴⁹

Az internet azonban csökkenti a terjesztéshez kapcsolódó kritériumok hasznosságát, mivel az ott közzétett tartalom az egész világon nyomban hozzáférhető, világszintű, emellett műszakilag nem mindig lehetséges teljes bizonyossággal és hitelt érdemlően számszerűsíteni a terjesztést, ennél fogva nem lehetséges felmérni egy adott tagállamban okozott kárt sem.⁵⁰

Így a *Fiona Shevill*-ügybeli két kapcsolódási szempontot ki kell egészíteni azzal, hogy az internet révén megvalósuló személyiségi jogi jogsértés sértettje sérelmével az Európai Unióban okozott kár tényleges bekövetkezésének helye szerint a teljes kár megtérítése címén bírósághoz fordulhat, mivel egy ilyen tartalom kihatását az a fórum tudja leginkább megítélni, ahol a sértett „érdekeinek központja” található, így az említett gondos igazságszolgáltatás célkitűzése is jobban megvalósul.⁵¹

Az a hely, ahol valamely személy „érdekeinek központja” található, általában megfelel a sértett szokásos lakóhelyének, de lehetséges, hogy például szakmai tevékenységének gyakorlásából kifolyólag a lakóhelyétől különböző tagállamban található, megalapozva a

⁴⁷ Vö. C-189/08. sz. *Zuid-Chemie*-ügy.

⁴⁸ Indítvány. 41. pont.

⁴⁹ Indítvány. 45. pont.

⁵⁰ Indítvány. 43-46. pont.

⁵¹ Ítélet 48. pont.

szoros kapcsolat fennállását. Ez lehetővé teszi egyrészt a felperesnek, hogy könnyen azonosíthassa, mely bíróság előtt indíthat keresetet; másrészt pedig az alperesnek, hogy könnyen kiszámítsa, mely bíróság előtt indítható ellen kereset.

A *Fiona Shevill*-ügy esetén kimondott, a kár tényleges bekövetkezési helyéhez kapcsolódó kritérium – vagyis, hogy minden olyan tagállamban per indítható, ahol a jogsértő tartalmat közzétették – alá értendőek azok a tagállamok, ahol az interneten közzétett tartalom hozzáférhető, vagy az volt.

2.2 Az E-kereskedelmi irányelv 3. cikkének értelmezése

Az *eDate Advertising GmbH*-üggyel kapcsolatban felmerült harmadik kérdés arra keresi a választ, hogy az *E-kereskedelmi irányelv* 3. cikk (1) és (2) bekezdés rendelkezéseinek kollíziós szabály jellegük van-e abban az értelemben, hogy a nemzeti kollíziós szabályok háttérbe szorításával a magánjog területén is a származási országban hatályos jog kizárólagos alkalmazását rendelik el az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások vonatkozásában, vagy pedig olyan korrekciót jelentenek, mely révén a nemzeti kollíziós szabályok szerint alkalmazandónak nyilvánított jog tartalma a származási ország követelményeinek megfelelően módosul.

Ahogy a korábbi esetekben⁵² is látható: egyes rendelkezések értelmezésekor nem pusztán azok szövegét kell figyelembe venni, hanem az összefüggéseiket és annak a szabályozásnak a céljait is, melynek a részét képezik. Tehát valamely uniós jogi aktus rendelkező része elválaszthatatlan az indoklásától.

Az *E-kereskedelmi irányelv* szerinti mechanizmus a polgári jogban is előírja a szolgáltató letelepedési helye szerinti országban hatályos anyagi jogi követelmények betartását. Uniós szinten elfogadott kötelező harmonizációs rendelkezések hiányában ugyanis kizárólag a nemzeti szabályozás kötelező jellegének elismerése biztosítja az említett szolgáltatásnyújtás szabadságának teljes érvényesülését.

Amennyiben azonban a szolgáltató letelepedési helye szerinti és a szolgáltatás nyújtója szerinti tagállam jogrendszere között, utóbbi anyagi joga szigorúbb, nem valósulna meg a szolgáltatások szabad mozgásának teljes körű biztosítása,⁵³ így a kérdéses cikk kizárja, hogy

---

⁵² Lsd. C-306/05. sz. SGAE (2006. december 7-ei ítélet) EBHT 2006., I-11519.o. 34.; C-162/09 sz. Lassal (2010. október 7-ei ítélet) EBHT-ban még nem tették közzé. 49. pont.

⁵³ Korábban [Lsd. C-381/98. sz. Ingmar (2000. november 9-ei ítélet) EBHT 2000., I-9305.o. 25. pont; C-465/04. sz. Honyvem Informazioni Commerciali (2006. március 23-ai ítélet) EBHT 2006., I-2879. o. 23. pont] az EuB

az elektronikus kereskedelemmel összefüggő szolgáltatás nyújtója a szolgáltató letelepedési helye szerinti tagállamban hatályos anyagi jogban előírtaknál szigorúbb követelményeknek legyenek alávetve.

---

kiemelte, hogy az irányelvek rendelkezéseit, melyek a belső piac célkitűzéseinek megvalósításához szükségesek, még eltérő jogválasztás ellenére is alkalmazni kell.

IX. AZ ALFA ÍTÉLET ALKALMAZHATÓSÁGA

Az Európai Bíróság elsődleges feladata tehát, a *Brüsszel I. rendelet* 5. cikk 3. pontja, „az a hely, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet” szakaszának értelmezése volt.

Eszerint a felperest megilleti a választás joga:⁵⁴ egyrészt perelhet az alperes lakóhelye vagy a kiadó letelepedési helye szerinti államban a teljes kárért; másrészt ott, ahol ismert, az ott ténylegesen okozott kárért. Már a *Fiona Shevill*-ügyben hozott ítélet ésszerű egyensúlyt valósított meg⁵⁵: a megoldás egyrészt figyelembe vette a kizárólag egy – a kiadó letelepedési helye vagy az alperes lakóhelye szerinti – államra összpontosítás szükségességét a teljes kártérítés iránt indított keresetek összekapcsolásával, másrészt lehetővé teszi a személyiségi jog jogosultja számára, ha korlátozott formában is, a perindítást abban az államban, ahol a kár nem anyagi javakban – mint a képmáshoz való jog – következett be.

A *Fiona Shevill*-ügy megoldása tehát elkerüli a *Brüsszel I. rendelet*tel előírt különös joghatóság általánossal egyenértékű joghatósággá változtatását, amely megelőzi az alperes lakóhelye szerinti joghatóságot, ugyanakkor elkerüli a *forum actoris*⁵⁶t, amely szempontot a rendelet nyíltan elutasított – elődjéhez, a Brüsszeli Egyezményhez hasonlóan – az *actor sequitur forum rei*⁵⁷ elven alapuló általános joghatóság szabályára támaszkodva. Az összekapcsolást a károkozó cselekmény megvalósulásának és bekövetkeztének a helye okozza, melyek között nincs hierarchia, különbségtétel, mivel mindkettő egyaránt alkalmas a bizonyításhoz és az eljárás megfelelő alakításához. A káresemény bekövetkezése, illetve pusztán a lehetősége, hogy a káresemény bekövetkezhet, megteremti a kapcsolatot, az illetékes bíróság előtti perlésre.

A *Fiona Shevill*-ügyben hozott ítélet azokra a személyiségi jogi jogsértésekre vonatkozik, amelyekben az információszabadság és a magánélet tiszteletben tartásához vagy a képmáshoz való jog között húzódik feszültség. Nem korlátozódik kizárólag a nyomtatott sajtóra, mivel alkalmazási köre egyéb kommunikációs csatornákra –például televízió, rádió – is kiterjed.

Ehhez hasonlóan a most hozott ítélet is a személyiségi jogi jogsértések széles körét lefedi, legyen szó rágalmozásról, a kontinentális jogrendek által az ilyen jellegű sérelmeknek

⁵⁴ Verena Fricke: *Der Unterlassungsanspruch gegen Presseunternehmen zum Schutz des Persönlichkeitsrechts*. München: IPR. 2003. 297.

⁵⁵ Lsd. 31. lbj. 19. pont.

⁵⁶ J. P. Verheul: The forum actoris and international law. IN Lambertus Erades: *Essays on international and comparative law in honour of Judge Erades*. Hága: T. M. C. Asser Institut. 1983. 196-208.

⁵⁷ Amennyiben személyes viszony irányadó az illetékesség tekintetében, az alperes személye a döntő.

általában tulajdonított értelemben vett jogsértésekről, vagy „becsületsértésről”, amely a „kontinensen túli”, common law jogrendekre⁵⁸ jellemző.

A két egyesített és a *Fiona Shevill*-ügyet az információ hordozója különbözteti meg. A személyiségi jogok a nyomtatott sajtó, a televízió vagy a rádió általi megsértéséből eredő károk hagyományosan nemzeti összefüggésben merülnek fel. Ezeknek a jogvitáknak a nemzetközi hatásai a nemzeti jogrendekre elszigeteltek voltak, nagy részben a kommunikációs eszközöket jellemző területi jellegnek, territorialitásnak⁵⁹ köszönhetően.

Azáltal, hogy tevékenysége egy bizonyos területre korlátozódik, a kommunikációs eszköz természetes törekvése, hogy az adott földrajzi területen lévő lehetséges címzettek számára kínáljon tájékoztatást. Következésképpen, a személyiségi jogokat megsértők olyan eszközön keresztül és olyan személy ellen követik el a jogsértést, amelyek az esetek többségében ugyanazon a területen találhatók. Erről azonban az internet térhódítása következtében már nem lehet beszélni.

A változás ellenére a *Fiona Shevill*-ügyre való hivatkozást elfogadják, a főtanácsnok sem gondolja annak gyökeres újragondolását, habár a 90-es évek közepe óta több jogszabályi változás is történt.⁶⁰

---

⁵⁸ A „kontinensen túli” becsületsértési ügyek kifejtését lásd a későbbi fejezetekben.

⁵⁹ Érdekességgént megjegyezném, hogy a Kr.e.5.-Kr.u.3. században az antik jogban a két alapvető princípium közül az egyik a territorialitás, területi érvényesülés elve volt, a másik pedig a perszonalitás, a személyhez kötöttség elve. Előbbi ma még a szellemi alkotások területén meghatározó, azonban az internet ott is számos kérdést vet fel, mely szintén képezhetné egy másik dolgozat tárgyát is akár.

⁶⁰ Lsd. az indítvány 54. pontját.

X. VÁLTOZÓ JOGI KÖRNYEZET

A 80-as évek végén kezdődő *Fiona Shevill*-ügyben a 90-es évek közepére, 1995-re született ítélet⁶¹, amikor még a 2000-ben megszülető, majd 2007-ben módosuló *Az Európai Unió Alapjogi Chartájáról*⁶² nem lehetett beszélni. A Charta egyetlen szövegbe foglalja az európai polgárokra, valamint az Európai Unió területén élő valamennyi személyre vonatkozó polgári, politikai, gazdasági és szociális jogokat, melyek taglalása között a 7. és a 11. cikkben tárgyalja a magán- és a családi élet tiszteletben tartásához, illetve a véleménynyilvánításhoz és a tájékozódás szabadságához való jogot.⁶³

Nehéz behatárolni, hogy mikor van még szó a tájékozódáshoz való szabadság jogáról, illetve mikor sérti ennek a jognak a gyakorlása a magánéletet. Ezt a nehézséget fokozza még az is, hogy a magánszféra védelme jelentős eltéréssel valósul meg a különböző jogrendszerekben, s maga a terület is a jog számára behatárolhatatlanul tágas.

A magánszféra védelme fokozatosan nyert elismerést a modern társadalomban, Benjamin Constant már rosszallóan megjegyezte a „régiek” és a „modernek” szabadságáról írva, hogy a modern ember privát szféráját ugyan minden korábbinál jobban védik, miközben megfosztják őt a közösségi ügyeinek eldöntésében való részvétel lehetőségeitől.⁶⁴ A magánszféra alatt a különböző jogrendszerek különböző jogokat „értenek”, melyek hol nevesítve, hol nevesítés nélkül léteznek. Az amerikai privacy-felfogás például az önrendelkezési jog bizonyos elemeit is ide tartozónak véli, mint például az egyén saját teste feletti rendelkezési jogát.⁶⁵ A XVIII. század végéről, 1890-ből származik az a – már jogtörténetileg kardinális időpont –, amikor a már nem ismeretlen „bulvársajtóval” szemben megfogalmazták az „egyedül hagyatáshoz való jogot”, melyet a sajtó kielégítetlen éhsége, az akkor betörő fényképezés technikája vívott ki.⁶⁶

Az információs társadalom jelenlegi, s folyamatosnak mondható fejlettségi foka a technicizálódás következtében minden korábbinál nagyobb veszélyeket rejt a magánszférára nézve.⁶⁷

---

⁶¹ 1995. március 7-én.

⁶² C 303/01 Az Európai Parlament, Tanács és Bizottság Európai Unió Alapjogi Chartája. 2007. 12. 14.

⁶³ Az Európai Bíróság számos ítéletében hivatkozott is ezen szakaszokra, például az ismert Sacchi-ügy esetén is.

⁶⁴ Benjamin Constant: *A régiek és a modernek szabadsága*. Budapest: Atlantisz. 1997.

⁶⁵ Jed Rubenfeld: The right of privacy. *Harvard Law Review*. Február 198, 737.

⁶⁶ Samuel Warren – Louis D. Brandeis: The right to privacy. *Harvard Law Review*. December 1890.

⁶⁷ Majtényi László: Megőrizhető-e a magánélet az információs társadalomban? IN *Információs társadalom és jogrendszer*. Budapest: MTA Társadalomkutató Központ. 2002.

1. Magánélethez kontra tájékozódáshoz való jog

Az *Európai Unió Alapjogi Chartája* mellett az *Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata* is rögzíti a magánélethez⁶⁸ és a tájékozódáshoz, tájékoztatáshoz⁶⁹ való jogot. Habár az Európai Unió tagállamainak a szabályozása közös alapokon nyugszik, mégis, minden országban eltérő módon teremti meg az egyensúlyt, mely különbség az elemzettekhez hasonló esetekben kerül felszínre, s eredményez „horizontális”, az államok joga közötti konfliktusokat.⁷⁰

A jog alkalmazhatósága a határokon átnyúló személyiségi jogi jogsértések nagyon érzékeny kérdés. Habár a *Róma II. rendelet*⁷¹ szabályozhatta volna ezeket a területeket, az egyes országok sajátos kultúrája, eltérő nézőpontja miatt a tagállamok nem jutottak konszenzusra, így nemzeti hatáskörben hagyták a kérdést⁷², mely nem feltétlen volt jó megoldás: egy egységes szabályozás létrehozásával ellehetetlenülne a „becsületsértési turizmus”⁷³, mindkét fél számára nagyobb jogbiztonság és előreláthatóság lenne biztosítva. Beírni, a passzust mely szerint ezekre nem terjed ki a hatálya.

Az eltérő tagállami szabályozás miatt jelentősen megnő a *forum shopping*⁷⁴ jelentősége, mely alapvetően nagy probléma a nemzetközi magánjog terrénumában, de a határokon átnyúló személyiségi jogi jogsértések még tetézik ezt, mivel ez lényegében azt jelenti, hogy a felperes a fórum kiválasztásán keresztül voltaképpen kiválasztja a maga számára kedvező kollíziós normát is, melynek alkalmazása révén a legkedvezőbb anyagi jogi szabály alkalmazásához juthat, egy interneten keresztül megvalósuló személyiségi jogi jogsértés esetén az ilyen lehetőségek közül pedig szinte korlátlanul választhat.

A szólásszabadság, a tájékoztatáshoz és tájékozódáshoz való jog számára már eleve egy negatív hatás, visszatartó erő (a már említett ún. *chilling effect*).

⁶⁸ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata 12. cikk „*Senkinek a magánéletébe, családi ügyeibe, magánlakásában vagy levelezésébe nem szabad önkényesen beavatkozni, továbbá a becsületét vagy jó hírnevét megsérteni. Ilyen beavatkozásokkal vagy sértésekkel szemben mindenkinek joga van a törvény védelméhez.*”

⁶⁹ Uo. 19. cikk „*Mindenkinek joga van a vélemény és a kifejezés szabadságához. Ez a jog magában foglalja annak a szabadságát, hogy véleménye miatt senkit se zaklassanak, továbbá hogy bármilyen eszközzel és hatásokra való tekintet nélkül mindenki tájékozódhasson és tájékoztathasson, és eszméket megismerhessen, információkat és eszméket terjeszthessen.*”

⁷⁰ Jan-Jaap Kuipers: Towards an European Approach in the Cross-Border Infringement of Personality Rights. *German Law Journal*. 2011. augusztus 12. 10., 1707.

⁷¹ Az Európai Parlament és a Tanács 864/2007/EK rendelete (2007. július 11.) a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról. L 199/40 2007. 07. 31.

⁷² Lsd. 1. cikk (2) bekezdés g) pont: „*E rendelet hatálya nem terjed ki [...] a magánélet és a személyiségi jogok – többek között a jó hírnev – megsértéséből eredő szerződésen kívüli kötelmi viszonyok.*”

⁷³ Az ún. „libel turizm”. Lsd. Részletesebben: Barbour, Emily C.: The SPEECH Act: The Federal Response „Libel Tourism”, *Congressional Research Service*. 2010. szeptember 16.; Taylor, Daniel C.: Libel Tourism: Protecting Authors and Preserving Comity. *Georgetown Law Journal*. 2010. november 99.

⁷⁴ Internettel kapcsolatos esetek részletes kifejtéséhez lsd. Kimberly A. Moore Kimberly – Francesco Parisi: *Rethinking forum shopping in cyberspace*. George Mason University School of Law. 2002. 23.

A *Róma II. rendelet* ellentétben a személyiségi jogi jogsértések – mint láttuk – nincsenek kivonva a *Brüsszel I. rendelet* hatálya alól, hiszen a személyiségi jogi jogsértés esetén a károsult perelhet a lakóhelyén és ott, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhetett.

2. A mozaikelv alkalmazhatóságának problémája

A *Mines de Potase d'Alsace*-ügyben meghatározott két különböző fórum erősíti a felperes pozícióját, s ezért került sor a *Fiona Shevill-ügy* esetén – az említett – mozaikelv kidolgozására: eszerint a károsult csak azon a helyen indíthat eljárást, ahol a káresemény ténylegesen bekövetkezett, az adott bíróság területét illetően. (Nyilván a károsult számára is célszerű lenne, hogy a per lefolyása egyetlen bíróság előtt történjen, de ebben az esetben ez kivitelezhetetlen.) Tehát a mozaikelv tényleges kár bekövetkezése esetén lehetőséget biztosít minden, a becsületsértés, jóhírnévsértés áldozatának megítélése szerint érintett tagállamban előterjeszteni kártérítési (rész) keresetet. Ez effektív „fegyvert” biztosít a felperes számára, melynek ára, hogy a párhuzamos joghatósági konstelláció több bíróság joghatóságának megállapításához, több jogrend alkalmazásához, egy egységes peranyag szétforgácsolódásához és a kárigények feldarabolódásához vezethet.

Az egyesített ügyekben a mozaikelv az internetes személyiségi jogi jogsértések alkalmazhatóságával állt szemben. Kérdéses, hogy elég kapcsolóelem-e, hogy a jogsértő internetes tartalom az adott tagállamban lehívható.

Ha elegendő lenne, akkor a mozaikelv szerinti – valamilyen fajta – egyensúly megbillenne a károsult javára. A *Fiona Shevill-ügy*ben, mivel újságról volt szó, konkrétan megkívánták a terjesztés igazolását az adott helyre nézve, míg az internet vonatkozásában elég a passzív megjelentetés.

Az igazságszolgáltatás nem abból indul ki, hogy az adott fórum joghatósága alatt terjesztik-e, hanem hogy nem lehet korlátozni az információkhoz való hozzáférést az adott tagállamra, globális mivoltából kifolyólag.

Az információk interneten történő szabad áramlása megnövelte a határokon átnyúló személyiségi jogi jogsértések számát. Ugyanakkor nem szabad felülértékelni a digitális és a valós világ közötti különbséget, elég csak arra gondolni, hogy egyes, nemzetközi újságokat egész Európában terjesztenek...

2.1 Online – offline?

A *Martinez és Martinez-ügyben* a jogsértő tartalom online, interneten keresztül jelent meg, de ha ez offline, nyomtatott formában történt volna – arra való tekintettel, hogy mind a huszonhét tagállamban megjelentetik – nem hozott volna a nemzetközi kollíziós magánjog szempontjából eltérő eredményt.

A mozaikelv legfőbb védelmi mechanizmusa a szabad választás ellen az, hogy megköveteli a tényleges kár bekövetkeztét. Az állampolgársadalom tekintetében átlagosan egy embernek csak egy tagállamban lehet jó hírneve, s nyilvánvalóan a szabályozás is ezt tekinti példának. Így a mozaikelv csak kevés esetben enged teret – például nemzetközi hírességek, közszereplők esetén – a *forum shopping*nak.

Azonban ha ez csak a nemzetközileg ismert embereknek lenne probléma, a jogszabályi harmonizáció nem lenne indokolt. A jogharmonizáció egyik lehetséges útja, hogy egy szűkebb értelmezést adunk a személyes jóhírnév fogalmának: például ha egy amerikai filmsztár ismert az Egyesült Királyságban, kérdés, hogy mi a tényleges elterjedése az ő jó hírnevének. A szűkítés érdekében megkövetelhető a tényleges személyes jóhírnév, ami több annál a pusztán jóhírnévnél, ami abból ered, hogy világszerte ismerik. Ebben az esetben a károsulton van a bizonyítási teher, hogy ezt a konkrét kapcsolatot bebizonyítsa.

A másik lehetőség, hogy a kártérítések maximum összegét limitálják, amit a jóhírnév-perekből lehetséges megszerezni, mivel a legtöbb ilyen eset Nagy-Britanniában⁷⁵ történik – amit ezért úgy is „becéznek”, hogy a „kártérítések fővárosa” –. Ellenben Franciaország kevésbé vonzó terep, hiszen itt ezek az összegek jóval alacsonyabbak.

---

⁷⁵ Lsd. Az ún. speciális punitív damages szabályozást!

XI. (KI)TEKINTÉS A KONTINENSEN TÚLRA

Bár különbözőek⁷⁶ a tagállami szabályozások, mégis közös pont az *Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata* és az *Európai Unió Alapjogi Chartája*. Ehhez képest óriási a differencia az Amerikai Egyesült Államok jogával szemben, ahol a szólásszabadságot az Alkotmány első kiegészítése, a *First Amendment*⁷⁷ védi. Habár az első kiegészítésnek nem garantál abszolút védelmet, mégis, Európával összehasonlítva az Amerikai Egyesült Államokban a szólásszabadságot nagyobb védelem öleli körül, mint a személyes jóhírnevet.⁷⁸

Az USA-ban egy közszereplő csak akkor nyerhet meg egy ezzel kapcsolatos pert, ha bizonyítja a másik oldal rosszhiszeműségét. Másrészt az Egyesült Királyságban ha a károsult bizonyítja, hogy az állítások valóban jóhírnevet sértők voltak, akkor a bizonyítási teher a károkozón van, akinek bizonyítania kell, hogy a közzététel nem volt jogellenes.⁷⁹

Az elmúlt években az Egyesült Királyság bíróságai szembekerültek az ún. hollywoodi keresetekkel, ahol az amerikai egyesült államokbeli károsultak indítottak pert az Egyesült Királyságban egyesült államokbeliek ellen, főképp azért, hogy az első alkotmány-kiegészítés szigorúságát megkerüljék. Ez jó példa a *forum shoppingra*.

Mostanra már a *Brüsszel I. rendelet* alkalmazása leszűkült a tagállami károkozók körére. Az olyan jogalkalmazásra – mind a polgári, mint a kereskedelmi ügyekben –, ahol harmadik országbeli károkozó érintett, akkor is a nemzeti jog az irányadó. Bár a Bizottság a *Brüsszel I. rendelet* felülvizsgálata során javasolta, hogy terjesszék ki a rendelet hatályát a harmadik országbeli károkozók vonatkozásában is... Ha ezt az előterjesztést elfogadnák, akkor a hollywoodi keresetek európai problémává válnának.

Az európai jogalkalmazás merevsége magában hordozza a probléma súlyosbodásának kockázatát. Az Egyesült Királyságban a *forum non conveniens elve*⁸⁰ használható arra, hogy kiszűrjék a károsult fórumválasztási visszaélését.⁸¹ Tehát a *Brüsszel I. rendelet* kiterjesztése harmadik országbeli károsultakra megfosztaná az Egyesült Királyság bíróságait attól a

⁷⁶ Vö. Robert Balin – Laura Landman – Erin Reid: Libel Tourism and the Duke's Manservant – An American Perspective, *European Human Rights Law Review*. 2009/3. 303.

⁷⁷ „1.§ A Kongresszus nem alkot törvényt vallás alapítása vagy vallás szabad gyakorlásának eltiltása tárgyában; nem csorbítja a szólás- vagy sajtószabadságot; nem csorbítja a népnek a békés gyülekezéshez való jogát, valamint azt, hogy a kormányhoz forduljon panaszok orvoslása céljából.”

⁷⁸ Catherine Hancock: Origins of the Public Figure Doctrine in First Amendment Defamation Law. 50 *N.Y.L. School Law Review*. 2005. 81.

⁷⁹ Lawrence McNamara: *Reputation and Defamation*. Oxford University Press, 2007. 30. p.

⁸⁰ Lsd. Gerald Hogan: The Brussel Convention, Forum Non Conveniens and the Connectiong Factors Problem, *European Law Review*. 1995. 471-193.

⁸¹ Lsd. C-281/02. sz. ügy Andrew Owusu kontra N. B. Jackson, 2005. március 1-ei ítélet. [ECR I-1383.]

lehetőségtől, hogy elutasítsák a hollywoodi kereseteket a *forum non conveniens* elvére hivatkozva.

Ennek a kollíziós jogban is meg kéne jelennie, ha kiterjesztenék a harmadik országbeli károsultakra a hatályát. Hosszú idő óta vita tárgyát képezi, hogy szükséges-e egy egységes szabályozása a jóhírnév-sértésnek, a belső piacra tekintettel.⁸²

Véleményem szerint a tényleges kihívást az jelenti, hogy a személyiségi jogsértések szabályozását a belső piacokon kívül szabályozzák. Bár vannak kiemelkedő esetek, a tagállamok legalább egyezzenek meg a minimális alapelvekben, ami a szólásszabadságot és a privátszféra védelmét illeti. Bár különböző módon valósul meg az egyensúly az egymással vetélkedő alapvető jogok között, a tagállamok nem lépik túl az Emberi Jogok Alapvető Nyilatkozatában lefektetett korlátokat. Ezzel szemben az óceánon túl az amerikai szabályozás a szólásszabadság védelmét részesíti előnyben a jóhírnévvel szemben, s még az Emberi Jogok Alapvető Nyilatkozata által rögzített, minimálisnak nevezhető szintet sem éri el. Így egy ilyen érintettségű ügyben különösen megnő a közérdek jelentősége, szerepe.

A *Róma II. rendeletnek* van azonban egy általános alkalmazási köre: a kollíziós jog szabálya szerint bármelyik, akár harmadik ország joga is választható. Az Egyesült Államok kétértelmű szabályozása, mely előnyben részesíti a szólásszabadság védelmét a jóhírnévvel szemben, nem éri el azt a minimális védelmi szintet, amit az Emberi Jogok Alapvető Nyilatkozata rögzít.

---

⁸² Diana Wallis: Report on the proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the law applicable to non-contractual obligations (Rome II) 39. (27 June 2005)

XII. NAPJAINK JOGI MEGOLDÁSÉRT KIÁLTÓ KIHÍVÁSAI

Anélkül, hogy azokba az időkbe való visszautazás szükséges lenne, amikor még az írott és kimondott szó jelentette a legfőbb közvetítő közeget, s könnyebben volt ellenőrizhető a vélemény- és szólásszabadság érvényre jutása tudjuk, hogy legalább akkora áttörést jelentett a nyomtatás elterjedése, mint az internet megjelenése, mely előtt a legfőbb és legáltalánosabb kommunikációs közvetítő közeg a papír volt.⁸³

Ettől a technikai innovációtól kiindulva a hang- és képhordozók megjelenése után megteremtődött az igény újabb szabadságjogok létrehozására, mely az internet, a World Wide Web elterjedésével még sürgetőbbé vált. Az addig kialakult tendencia – mely a territorialitás elvén nyugodott – megbomlott, az addig nemzeti keretek között nyugvó információáramlás a nemzeti szintről egy globális szintre került. Teljesen megváltoztatta, átértelmezte a kommunikáció lokalitását, a regionális vagy állami dimenziók helyett egy kibővült, korlátok közé nem szorítható kibertér jött létre: ha egy tartalom felkerül a hálóra, onnantól az „ő” sorsa követhetetlen és korlátozhatatlan. A szabályozatlanság időnkénti dicsőítése szinte a szabadságért folytatott „szent harc” nevében zajlik, mely „kiberforradalmat” és a „harc” tétjét a francia forradalomhoz hasonlíttan.⁸⁴ A tét pedig a jelenlegi szabályozatlan viszonyok, a status quo fenntartása, amelynek alternatívájaként egy új alapokon nyugvó szabályozás, korlátozás jelenik meg.

A nyomtatott sajtóval ellentétben a sokszorosítás száma nem egy vállalati döntés eredménye, nem lehet a példányszámot és a terjesztést nyomon követni, hiszen a tartalom a világon mindenhol elérhető, lehívható az internet segítségével.

A globális, kicsit utópikusnak és elérhetetlennek tűnő, de világviszonylatot jelentő jogi keretek megalkotásának hiánya az internet vonatkozásában – mely összhangot teremtené a különböző államok nemzetközi magánjogi normái között – lehetővé teszi azt, hogy amit az egyik országban nem lehet lehívni, azt egy másikban könnyen megszerezhetünk.⁸⁵ Feltétlenül szükséges a média szintjén a jogbiztonság kieszközlése, hogy az információszabadság (ún. *chilling-effect*) jogával ne lehessen visszaélni.⁸⁶ Hiszen a terjesztés, a feltöltés kontrollálhatatlan, az egyén dönti el, hogy milyen információt akar vagy nem akar közölni a

⁸³ Vö. W. M. Ivins Jr.: *Prints and Visual Communication*, Cambridge-London: The M.I.T. Press. 1969.

⁸⁴ Lawrence Lessig: *Hogyan szabályozzuk a szöveget az interneten?* *Fundamentum*. 1999/1. 7.

⁸⁵ Vö. Thomas Hoeren: *Internet und Recht – Neue Paradigmen des Informationsrechts*. *Neue Juristische Wochenschrift* 1998/51. 2852-2854.

⁸⁶ Vö. Determann, L.: *Kommunikationsfreiheit im Internet. Freiheitsrechte und gesetzliche Beschränkungen*, Baden-Baden: Nomos, 1999, 304.

közösségi háló, az elektronikus posta, a különböző linkek vagy a blogok jóvoltából.⁸⁷ Így lényegében bármilyen információ cirkulálhat a világhálón.

Így a potenciális áldozat, akinek személyiségi jogai sérülhetnek, az internetes terjesztés következtében olyan helyzetbe kerül, hogy még azt sem tudja megállapítani, ellenőrizni, hogy milyen mélységű a sérelme, a jogsértés, hiszen a nyilvánossága az internetes közlésnek követhetetlen, szemben egy hagyományos médiummal.

A károsodás súlyossága ellentétes a különféle alkalmazható szabályokkal, jogrendekkel, továbbá a territoriális szétszóródottság miatt több nemzeti bíróság rendelkezik joghatósággal.

1. Kitekintés a Róma II. rendeletre

Mondhatni, a felmerült kérdések (lennének) a Róma II. rendelet (-nek is) a megoldandó feladatai, hiszen a tapasztalatok is azt mutatják, hogy a becsületsértések kollíziós joga igen kényes. A Bizottság azt javasolta, hogy a határon átnyúló becsületsértési kereset annak a helynek a joga alá essen, ahol az áldozat a károkozás pillanatában lakott⁸⁸.

A média igen erőteljesen lobbizott ez ellen a szabály ellen, amelyik a sugárzott és nyomtatott médiát egy külföldi jog szabályainak vetette volna alá.⁸⁹ Ennek eredményeképp a Bizottság javaslatában a *Róma II. rendelet* kollíziós szabályait tekintette kiindulási pontnak, azzal a fenntartással, hogy a máskülönben alkalmazandó jog nem alkalmazható, ha ez ellentétes a fórum alapelveivel.⁹⁰ Ekkor a fórum joga az alkalmazandó.

Az Európai Parlament Wallis-jelentése, egy, a média számára még kedvezőbb megoldást ajánl: bár, a kiindulópont annak a jognak az alkalmazhatósága volt, ahol a kár legjelentősebb elemei felmerülnek, ez az elv erőteljesen előnyben részesítette a médiát, mivel ez a hely azt az

---

⁸⁷ Ahogy az *eDate Advertising GmbH*-ügyben a Bundesgerichtshof az előzetes döntéshozatalra utaló határozatában hangsúlyozza, az internet nem terjeszti az információt, hanem egyszerűen elérhetővé teszi. Az internet felhasználók azok, akik önkéntesen vagy önkéntelenül terjesztőkké válnak.

⁸⁸ Rolf Wagner: *Das Vermittlungsverfahren zur Rome II – Verordnung*, in *Die Richtige Ordnung*. IN Dietmar Beatge – Jan von Hein – Michael von Hinden: *Festschrift für Jan Kropholler zum 70. Geburtstag*. 2008. S. 715.

⁸⁹ Consultation on Preliminary Draft for a Council Regulation on the Law Applicable to Non-Contractual Obligations, art. 7 (May 2002)

⁹⁰ *Róma II. rendelet* (6) bekezdése: „A belső piac megfelelő működése – annak érdekében, hogy előreláthatóbbá váljon a jogviták kimenetele, valamint hogy javuljon az alkalmazandó joggal kapcsolatos biztonság és az ítéletek szabad mozgása – szükségessé teszi azt, hogy a tagállamokban hatályos kollíziós szabályok ugyanazt a nemzeti jogot határozzák meg, függetlenül attól, hogy melyik országban található a bíróság, amely előtt keresetet indítanak.”

országot jelentette, ahol a közzététel megtörtént vagy ahova a sugárzás irányult, vagy ha ez nem volt nyilvánvaló, akkor azt az országot, ahol a szerkesztői kontrollt gyakorolták.⁹¹

A Parlament javaslatát a Bizottság elutasította, arra hivatkozva, hogy az túl nagyvonalú a szerkesztőkkel és hátrányos az állítólagos becsületsértés károsultjai számára.⁹² Mivel nem tudtak megegyezésre jutni, az egész kérdést kihagyták a szabályozás alól.

Ahogy az már a *Brüsszel I. rendelet* felülvizsgálata során kiderült, a becsületsértési ügyek nagyon érzékeny területét jelentik a nemzetközi magánjognak, ezért egy másik próbálkozás arra, hogy a kollíziós jogot egységesítsék, valószínűleg ugyanazokba az akadályokba ütközik, mint a *Róma II. rendelet* módosítása.

Egy dolog azonban más: a *Róma II. rendeletet* övező viták arról szóltak, hogy a származási elv országa megakadályozza a külföldi szolgáltatás nyújtóját, hogy alávesse magát a fogadó tagállam jogának. A külföldi szolgáltatást nyújtó így egy horizontális helyzetben ragaszkodik azon állam jogához, ahol az ő székhelye található. Ezután azt kell először észrevenni, hogy – még ha az alapvető szabadságjogok vagy másodlagos szabályok a származási elv országára utalnak is –, ez az alapelv akkor is szükségszerűen korlátozott azokra a kiadókra vagy közvetítőkre, akiknek a székhelye a tagállamok területén belül található és nem nyújtanak megoldást a harmadik országbeli kiadóknak és közvetítőknak sem.

Így, mivel a *Róma II. rendeletnek* általános alkalmazási köre van, külön konfliktushelyzet alakulhat ki az olyan esetekben, amikor a kiadó egy harmadik országban található. Annak ellenére nyilvánvalóan hátrányos, hogy külön szabályokat kell kidolgozni, amikor a kiadó egy harmadik országban található, a származási elv gyakran a média képviselőinek szolgált hivatkozási alapul. Például az *E-kereskedelmi irányelv* kollíziós szabálya szerint azt a jogot kell alkalmazni, annak a helynek a jogát, ahol a szolgáltatás nyújtó székhelye található.⁹³

Ebből a nézőpontból az információnyújtási szabadságot abszolútnak tekintették, kivéve valamely tagállam becsületsértési jogának alkalmazását a származási országon kívül.⁹⁴ Mivel az *E-kereskedelmi irányelv* nem határoz meg konkrét kollíziós jogi szabályt, ezért ezt figyelmen kívül kell hagyni.

---

⁹¹ Wallis jelentés 9., 10. és 39. pont.

⁹² Uo. 43. pont.

⁹³ Peter Mankowski: Herkunftslandprinzip und deutsches Umsetzungsgesetz zur E-commerce Richtlinie. *IPR*. 2002. 257.

⁹⁴ Gerald Spindler: Herkunftslandprinzip und Kollisionsrecht – Binnenmarktintegration ohne Harmonisierung? *RabelZ* 2002. 631, 633.

Emellett – tekintettel az *Elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv*⁹⁵ (4) bekezdésére⁹⁶, ami leegyszerűsítve előírja, hogy bele kell építeni az irányelvet a nemzeti jogba, azokra az adatfeldolgozókra vonatkozva, akik a tagállam területén székhellyel rendelkeznek – felvetődött az a kérdés, hogy ez az előírás kollíziós jogi szabály-e. A kapcsolóelv, amit itt használtak: az irányító székhelye a származási elv.

Az *E-kereskedelmi irányelv* nem biztosít abszolút szabadságot az információszolgáltatásra, csak előírja, hogy a tagállam nem korlátozhatja az információáramlást egy másik tagállam irányából. Ha megkövetelné a származás országa jogának feltétel nélküli alkalmazását, akkor – bizonyos körülmények fennállása esetén – sértené az áruk és szolgáltatások szabad áramlásának elvét.⁹⁷

A hagyományos magán-köz, magánszféra-közérdek kettősségben a (4) bekezdés a nemzetközi közjogot és nem a nemzetközi magánjogot alkalmazza. A legjobb szabályozó nem feltétlenül az, amelyiknek a legközelebbi kapcsolata van a szerződéssel. Annak kérdését, hogy milyen elvárása lehet egy egyénnek a tagállammal szemben, el kell választani a horizontális viszonyra alkalmazandó jog kérdésétől.⁹⁸

A kísérletek, hogy a származási ország elvét belefoglalják a *Róma I.* és a *Róma II. rendeletekbe*, nem jártak sikerrel, amit egy kommentátor így fogalmazott meg: „Korai azt gondolni, hogy ez az eredmény azt jelzi, hogy a származási ország elvének átvétele egy kollíziós szabály, de az bizonyosan igaz, hogy ez egy hagyományosabb, savignyánusi megközelítés dicsőséges újjászületését jelenti.”⁹⁹

Remélhető, hogy a származási ország elvének átvétele kollíziós jogi szabályként segít egy egységes kollíziós szabály elfogadásában a *Róma II. rendeletben* foglalt személyiségi jogi jogsértésekkel kapcsolatosan.

⁹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/58/EK irányelve (2002. július 12.) az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről. (Elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv)

⁹⁶ „A távközlési ágazatban a személyes adatok feldolgozásáról és a magánélet védelméről szóló, 1997. december 15-i 97/66/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv a 95/46/EK irányelvben megállapított elveket a távközlési ágazatra vonatkozó különös szabályok formájában jelenítette meg. A 97/66/EK irányelvet az elektronikus hírközlési szolgáltatások piacainak és technológiáinak alakulásához kell igazítani annak érdekében, hogy a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások felhasználói számára a személyes adatok és a magánélet tiszteletben tartásához való jog – az alkalmazott technológiáktól függetlenül – azonos szintű védelmet élvezzenek. Ezért az említett irányelvet hatályon kívül kell helyezni, és ezt az irányelvet kell a helyébe léptetni.”

⁹⁷ Jan-Jaap Kupiers: *Eu Law and Private International law: the interrelationship on contractual obligations*. Ph.D in Law, European University Institute. 2011.

⁹⁸ Ralf Michaels: *EU Law as Private International Law? Reconceptualising the Country-of-Origin Principle as Vested-Rights Theory*. *Private International Law*. 2006, 195.

⁹⁹ Michael Wilderspin: *The Rome II Regulation, Some Policy Observations*. Netherlands International Provaatrecht. 2008, 408.

XIII. BEFEJEZÉS

Habár sokan a legdemokratikusabb eszköznek¹⁰⁰ tartják az internetet, mégis tisztában kell lenni veszélyeivel. Ahogy a mottómul választott idézet is kifejezi: megalkottunk egy eszközt, létrehoztuk a számítógépet, mellyel a világhálóra való csatlakozás révén egy kitágult térbe jutunk.

Szabályozatlansága szabályozásért kiált, így az alkotott eszköz újabb alkotást: jogalkotást kíván. Hiba lenne olyan következtetésre jutni, hogy az internetet nem lehet szabályozás alá vonni.¹⁰¹

Vannak érvek amellet, hogy újragondoljuk a *Brüsszel I. rendeletet* és a *Róma II. rendelet* hatályai alatti becsületsértések kivételeit. Általános igény mutatkozik a *forum shopping* visszaszorítására, ráadásul a különös szabályok területi különválasztása veszélyezteti az egységes európai szabadságot, biztonságot és igazságot, amely azáltal jön létre, hogy tiszta és előre látható kollíziós szabályok léteznek. Végülis a kollíziós szabályok egységesítése az egyedüli lehetőség a harmadik országok szabályaival történő jobb összehangolásra.

A legnehezebb kérdés természetesen továbbra is az, hogy mi lenne a legmegfelelőbb szabály: a közzététel helye, a kár felmerülésének a helye, a közzétevő székhelye vagy a károsult székhelye... – ezeknek mind egyaránt vannak előnyei és hátrányai. Úgy tűnhet, hogy hiábavaló bármilyen kísérlet a határokon átnyúló becsületsértési eljárásokban arra, hogy a merev, kollíziós szabályok mellett az összetettséget enyhítsék.

Ehelyett a kapcsolóelveknek a lehető legnagyobb rugalmasságot kéne biztosítania, hogy a bíróságok az esetek egyedi körülményeinek figyelembe vételével dönthessenek. Ezért az a javaslat, hogy a becsületsértési eljárásokban alkalmazandó jognak a legszorosabb kapcsolat elvén kell alapulnia jogbiztonságot eredményezne azáltal, hogy egyetlen jogot kellene alkalmazni a személyiségi jogi jogsértéses ügyekre, és ezzel egy időben jobb együttműködést biztosítana a tagállam és a harmadik országbeli jog között. A jogalkalmazó van abban a helyzetben, hogy mérlegelni tudja, hogy az egyedi ügy kapcsán milyen döntés szolgálná a legmegfelelőbbben a jogvita igazságos eldöntését, és ezzel közelebb jutna a nemzetközi

---

¹⁰⁰ David R. Johnson – David Post: Law and borders: the rise of law in cyberspace. *Stanford Law Review*, May 1996. 1367. p. IN Koltay András: *A szólásszabadság alapvonalai – magyar, angol, amerikai és európai összehasonlításban*. Budapest: Századvég. 200, 359.

¹⁰¹ Györfi Tamás: Szólásszabadság az Interneten: jegyzetek a Reno v. Aclu-ügy margójára. *Jogtudományi Közlöny*. 1998. 7-8.sz. 240-243.

magánjog egyik alapvető céljának érvényre juttatásához, amely nem más, mint a nemzetközi döntési harmónia.

Az európai értékek ugyanis csak akkor lesznek kellően hangsúlyosak, ha a becsületsértési eljárás egy, adott tagállammal áll a legszorosabb kapcsolatban. Az *eDate Advertising GmbH*- és a *Martinez és Martinez*- egyesített ügyben hozott ítélet legalább annyira nagy jelentőséggel bír, mint a *Fiona Shevill*-ügy, hiszen felhívja a figyelmet korunk aktuális problémájára, az interneten keresztül megvalósuló személyiségi jogi jogsértésekre, mely megoldásért kiált, annak ellenére, hogy a tagállamok közötti harmónia megteremtése, a konszenzus létrehozása, a kérdés vonatkozásában kialakított szempontok közötti eltérések kiegyenlítése, nem könnyű, mégis szükséges.

Ebben az esetben megoldást kínálnak az Európai Unió tagállamaiban történő, interneten keresztül megvalósuló személyiségi jogi jogsértésekre, de – habár ez nem az EuB feladata – a tagállamokon kívüli perelhetőség kérdését nyitva hagyják, pedig ez valójában nem csak uniós kérdés...

Habár az ítélet már megszületett, érdemesnek vélem elgondolkodni azon, hogy nem volt-e elhamarkodott pusztán az azonos jogszabályi kérdések miatt összekötni egyrészt egymással, másrészt a *Fiona Shevill*-üggyel.

Az *eDate Advertising GmbH*-ügyben a felperes a jogsértő tevékenység abbahagyásra kötelezés miatt indított pert – megjegyzendő, hogy a kereset benyújtásakor a jogsértő tartalmat már, bár értesítés nélkül, de leszedte az üzemeltető, így az abbahagyásra kötelezés iránti kereset lényegében okafogottá vált –, míg a *Martinez és Martinez*-ügy egy kártérítési keresethez kapcsolódik, tehát a cél eltérő; emellett előbbiben egy feltehetően rágalmozó információról van szó, míg utóbbiban olyan információról, mely igaz, azonban a magánélet tiszteletben tartásához való jogot sérti.

Emellett véleményem szerint, ha a jogszabályok nem is tesznek különbséget aközött, hogy a felperes egy „hétköznapi ember”, mint Fiona Shevill; vagy egy alapvetően „hétköznapi ember”, aki bűncselekmény elkövetése miatt vált a közvélemény számára érdekessé, mint X; illetve a foglalkozásából, színész mivoltából kifolyólag közérdeklődésre számító személy, a bíróságnak differenciálni kell! Nem lehet egy „hétköznapi embert”, egy reszocializációra váló gyilkost és egy közszereplőt egy kalap alá venni, akkor sem, ha azonos passzus értelmezése a kérdés. A magánszféra másképpen értelmezendő egy „celeb” és egy magánszemély esetén is: a hírességek ugyanis maguk keresik a nyilvánosságot, abból élnek, hogy fotóztatják magukat, nyilatkoznak, szerepelnek, ugyanakkor mindezt csak addig élvezik, amíg hasznukra válik.

A főtanácsnoki indítvány javasolja a pontosabb meghatározáshoz a „konfliktus súlypontja” kifejezés bevezetését is az „érdekeinek központja” mellett – mely annak egy szegmenség képezi –, ezt azonban az ítélet nem tartalmazza. Eszerint annak a helynek „ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet” azonosnak kell lennie azzal a hellyel, ahol a szóban forgó javak vagy érdekek közötti „konfliktus súlypontja” található.

Mindennek ellenére a *forum shopping* jelenségének lehetősége még így sem elkerülhető – s komoly aggályokra adhat okot –, mivel az esetlegesen jogsértő információ a gyakorlatban mindegyik tagállamban hozzáférhetők.

A probléma jelentőségét a folyamatos megoldáskeresés is mutatja, mely egyik lehetséges útját egy ún. *alternatív vitarendezési központ* életre hívása jelentheti – olvashatjuk a legújabb Wallis-jelentésben.¹⁰² A perek számának csökkentése, az igazságszolgáltatáshoz való könnyebb hozzáférés érdekében, a belső piac megfelelő működése és a szabad véleménynyilvánításhoz illetve magánszférához való jog közötti egyensúly miatt az Európai Bizottságnak széles kör érdekeit kell figyelembe venni. Éppen ezért kiterjedt egyeztetéseket kell folytatnia az érdekelt felekkel, ideértve az újságírókat, a szakjogászokat és bírókat, hogy kidolgozhassanak egy mindenki számára megfelelő rendszert, mellyel a határon átnyúló személyiségi jogi jogviták megoldhatóak. Ennek a materializálódása egy önkéntes alapon működő, alternatív vitarendezési központ.

Ezzel a XXI. századi mediációbarát jogi szemléletmód is megjelenne, melynek tényleges megvalósulásának jogi háttérében az EUMSZ 81. cikk (2) bekezdésének d) pontja áll: vagyis a bizonyítás felvétel területén ily módon történjen meg az együttműködés a tagállamok között a személyiségi jogi jogsértési ügyek esetén, ideértve a becsületsértést is.

Vélhetően ez, legalább az alaki, eljárásjogi vonatkozásban könnyebbséget jelentene a sérelmet szenvedőnek, hiszen nem kell külön eljárásokat indítania. Azonban a dolgozat folyamatát követve a *Brüsszel I. rendelet* mellett a *Róma II. rendelet* is szabályozásért kiált: de uniós szinten sem lesz könnyű megteremteni az egyensúlyt a nemzeti sajátosságokkal bíró tagállamok között; nem is beszélve az internet globalitása miatti tényleges veszélyt jelentő tengeren túli államokkal, kiváltképp az Egyesült Államokkal. Talán a szólásszabadság, mint a demokrácia alappillére közös pontot jelenthet mindenki számára.

---

¹⁰² Diana Wallis: Draft Report with recommendations to the Commission on the amendment of Regulation (EC) No 864/2007 on the law applicable to non-contractual obligations (Rome II) (2009/2170(INI)) (Látogatva 2011. december 02.)

XIV. IRODALOMJEGYZÉK

1. Hivatkozott irodalom

Balin, Robert – Landman, Laura – Reid, Erin: Libel Tourism and the Dukels Manservant – An American Perspective, *European Human Rights Law Review*. 2009/3.

Barbour, Emily C.: The SPEECH Act: The Federal Response „Libel Tourism”, *Congressional Research Service*. 2010.

Burián László – Cziegler Dezső Tamár – Kecskés László – Vörös Imre: *Európai és magyar nemzetközi kollíziós magánjog*. Budapest: Krim Bt. 2010.

Constant, Benjamin: *A régiek és a modernnek szabadsága*. Budapest: Atlantisz. 1997.

Determann, L.: *Kommunikationsfreiheit im Internet. Freiheitsrechte und gesetzliche Beschränkungen*, Nomos, Baden-Baden: Nomos, 1999.

Fricke, Verena: *Der Unterlassungsanspruch gegen Presseunternehmen zum Schutz des Persönlichkeitsrechts*. München: IPR. 2003.

Györfi Tamás: Szólásszabadság az Interneten: jegyzetek a Reno v. Aclu-ügy margójára. *Jogtudományi Közlöny*. 1998. 7-8. sz.

Hancock, Catherine: Origins of the Public Figure Doctrine in First Amendment Defamation Law. 50 *N.Y.L. School Law Review*. 2005.

Hartley, Trevor: Article 5 (3): The Place of Commission of a Tort. *European Law Review*, 1977.

Hoeren, Thomas: „Internet und Recht – Neue Paradigmen des Informationsrechts“, *Neue Juristische Wochenschrift*, 1998/51.

Hogan, Gerard: The Brussels Convention, Forum Non Conveniens and the Connecting Facts Problem, *European Law Review*. 1995.

Ivins Jr., William Mills: *Prints and Visual Communication*. Cambridge-London: The M. I. T. Press. 1969.

Johnson, David R. – Post, David: Law and borders: the rise of law in cyberspace. *Stanford Law Review*. May 1996.

Koltay András: *A szólásszabadság alapvonalai – magyar, angol, amerikai és európai összehasonlításban*. Budapest: Századvég. 2009.

Kupiers, Jan-Jaap: *Eu Law and Private international law: the interrelationship on contractual obligations*. Ph.D in Law, European University Institute. 2011.

Kuipers, Jan-Jaap: Towards a European Approach in the Cross-Border Infringement of Personality Rights. *German Law Journal*. 10. 2011. augusztus 12.

Kröger, Detlef: Die Urheberrechtsrichtlinie für die Informationsgesellschaft, *Computer und Recht*, 2001/5.

Lessig, Lawrence: Hogyan szabályozzuk a szólást az interneten? *Fundamentum*. 1999/1. 7. o.

Majtényi László: Megőrizhető-e a magánélet az információs társadalomban? IN *Információs társadalom és jogrendszer*. Budapest: MTA Társadalomkutató Központ. 2002.

Mankowski, Peter: Herkunftslandprinzip und deutsches Umsetzungsgesetz zur e-commerce Richtlinie. *IPRay*. 2002.

McLuhan, Marshall: *Understanding Media: The Extensions of Man*. Massachusetts Institute of Technology. 1994.

McNamara, Lawrence: *Reputation and Defamation*. Oxford University Press. 2007.

Michaels, Ralf: EU Law as Private International Law? Reconceptualising the Country-of-Origin Principle as Vested-Rights Theory. *Private International Law*. 2006.

Milassin László: *Az információs társadalom és az EU szerzői joga*. Budapest: Leviatán. 2006.

Moore, Kimberly A. – Parisi, Francesco: *Rethinking forum shopping in cyberspace*. George Mason University School of Law. 2002.

Rauscher, Thomas: *Europäisches Zivilprozess- und Kollisionsrecht EuZPR/EuIPRKommentar*. Sellier. Leipzig: European Law Publisher. 2011.

Rubinfeld, Jed: The right of privacy. *Harvard Law Review*. Februar 1989.

Simon Károly László: A jogellenes károkozásból származó kártérítési perek joghatósági szabályának gyakorlata a Shevill-ítélet tükrében. *Európai jog*. 2010/4.

Spindler, Gerald: Herkunftslandprinzip and Kollisionsrecht – Binnenmarktintegration ohne Harmonisierung? *RabelZeitschrift* 2002.

Taylor, Daniel C.: Libel Tourism: Protecting Authors and Preserving Comity. *Georgetown Law Journal*. 2010. november

Verheul J. P.: The forum actoris and international law. IN Lambertus Erades: *Essays on international and comparative law in honour of Judge Erades*. Hága: T. M. C. Asser Institut. 1983.

Wagner, Rolf: Das Vermittlungsverfahren zur Rome II – Verordnung, in Die Richtige Ordnung. *Festschrift für Jan Kropholler zum 70. Geburtstag*. 2008.

Warren, Samuel – Brandeis, Louis D.: The right to privacy. *Harvard Law Review*. December 1890.

Wilderspin, Michael: The Rome II Regulation Some Policy Observations. Netherlands: *International Provaatrecht*. 2008.

Interjú dr. Gyertyánfy Péterrel, az ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület főigazgatójával. 2001. február

http://www.artisjus.hu/opencms/export/artisjus/aszerzoijogrol/tanulmanyok_04.html

(Látogatva: 2011. november 28-án.)

2. Hivatkozott jogesetek, egyéb források

Esetek

21/76. sz. Bier BV kontra Mines de potasse d'Alsace SA. (ún. Mines de potasse d'Alsace-ügy) (1976. november 30-ai ítélet.) [EBHT 1976., .]

C-68/93 sz. Fiona Shevill, Ixora Trading Inc., Chequepoint SARL és Chequepoint International Ltd kontra Presse Alliance SA. (1995. március 7-ei ítélet.) [EBHT 1995., I-00415]

C-381/98. sz. Ingmar Gb Ltd kontra Eatin Leonard Technologies. (2000. november 9-ei ítélet) [EBHT 2000., I-9305.]

C-281/02. sz. Andrew Owusu kontra N. B. Jackson (2005. március 1-ei ítélet) [ECR I-1383.]

C-306/05. sz. Sociedad General de Autores y Editores de Espana (SGAE) kontra Rafael Hoteles SA. (2006. december 7-ei ítélet) [EBHT 2006., I-11519.]

C-465/04. sz. Honyvem Informazioni Commerciali Srl. kontra Mariella De Zotti (2006. március 23-ai ítélet) [EBHT 2006., I-2879.]

C-162/09 sz. Secretary of State for Work and Pensions kontra Taous Lassal (2010. október 7-ei ítélet) [EBHT-ban még nem tették közzé.]

C-189/08. sz. Zuid-Chemie BV kontra Philippo's Mineralenfabriek NV/SA (2009. július 16.) 24. pontja. [EBHT 2009., I-6917.]

C-509/09. sz. eDate Advertising GmbH kontra X. HL C 134., 22.05.2010. [EBHT-ban még nem tették közzé.]

C-161/10. sz. Olivier Martinez, Robert Martinez kontra Société MGN Limited. HL C 148., 05.06.2010. [EBHT-ban még nem tették közzé.]

A Bíróság ítélete a C-509/09. és a C-161/10. sz. egyesített ügyekben. (2011. október 25.) [EBHT-ban még nem tették közzé.]

Főtanácsnoki vélemények

Darmon főtanácsnok véleménye a 7.3.1995. – C-68/93. Shevill/Presse Alliance SA. ügyben, I-415. 1995. 01. 10.

Schlussanträge des Generalanwalts Pedro Cruz Villalón. Rechtssachen C-509/09 und C-161/10. 2011. 03. 29.

Egyezmények, rendeletek, irányelvek

Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata. Elfogadva és kihirdetve az ENSZ Közgyűlésének 217 A (III) határozata alapján, 1948. december 10-én.

1968. szeptember 27-ei a polgári és kereskedelmi ügyekben irányadó bírósági joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló Brüsszeli Egyezmény.

A Tanács 44/2001/EK rendelete (2000. december 22.) a polgári és a kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról. (Brüsszel I. rendelet)

Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól. (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv)

Az Európai Parlament és a Tanács 2002/58/EK irányelve (2002. július 12.) az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről. (Elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv)

Az Európai Parlament és a Tanács 864/2007/EK rendelete (2007. július 11.) a szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról. L 199/40 2007. 07. 31. (Róma II. rendelet)

C 83/47 Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata. 2010. 3. 30. (EUMSZ)

C 303/01 Az Európai Parlament, Tanács és Bizottság Európai Unió Alapjogi Chartája. 2007. 12. 14. (Alapjogi Charta)

C 134/14 Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2010. 05. 22.

C 148/21 Az Európai Unió Hivatalos Lapja 2010. 06. 05.

Diana Wallis: Draft Report with recommendations to the Commission on the amendment of Regulation (EC) No 864/2007 on the law applicable to non-contractual obligations (Rome II) (2009/2170(INI)) (2.12.2011)

Diana Wallis: Report on the proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the law applicable to non-contractual obligations (Rome II) 39. (27 June 2005)

Consultation on Preliminary Draft for a Council Regulation on the Law Applicable to Non-Contractual Obligations, art. 7 (May 2002)